

FLOTTANS MÄN

KAMRATSKAP

ÖRLOGSTRADITION

SJÖFÖRSVAR

Nr 2 2016

FLOTTANS MÄN

Tidskrift för Flottans Mäns Riksförbund

Nr 2 juni 2016

Årgång 82

ISSN 0015-4431

Förbundets Høge Beskyddare:
AMIRALEN H.M KONUNG CARL XVI GUSTAF
Rikshedersordförande:
Jens Nykvist
MARINCHEF

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE:

Olle Melin - bmelinolle@gmail.com

Tel 0455-23964

Författarevägen 9, 371 63 LYCKEBY

GRAFISK FORMGIVNING:

Dag Åshage - epost: paul.assar@gmail.com

Tel 0455-48218

Fasanvägen 4, 370 30 RÖDEBY

TRYCKERI: Printfabriken, Karlskrona

PRENUMERATION:

Kontakta kansliet. Kostnad 200 kronor/år. 4 nummer.

Kostnad lösnummer 60 kronor.

ANNONSER:

Kontakta Anne-Louise Fröding, 054-86 06 83, 070-522 14 73

Epost: a-l.froding@live.se

Kontakta Bo Schagerberg

Epost: bo.sch@bredband.net

08-530 447 57

KANSLI:

Teatergatan 3, 111 48 Stockholm

Tel: 08-678 09 08

Öppet tisdagar 09-16

Internet: www.flottansman.se

Adress e-post: riksforbundet@flottansman.se

PLUSGIRONUMMER:

Riksförbundet: 5 88 19-4

Stora Tratten 35 80 22-2

FLOTTANS MÄNS RIKSFÖRBUND

Ordf: Kommendör Johan Forslund

Tel: 08-571 448 51

V.ordf: Kommendörkapten Jan Wikberg

Tel: 0735-637 492.

Sekr och informationsansvarig:

Elektroingenjör Bo Schagerberg Tel: 08-530 447 57.

bo.sch@bredband.net

Kanslichef: Örlogskapten Lennart Bresell

Tel kansliet: 08-678 09 08 Tel hem: 070-774 31 83

lennart.bresell@telia.com

STORATRATTEN (Arrendator LoF Stockholm)

PL 326, 130 25 Ingmarsö Tel: 08-542 461 26

Telefontid juni-augusti 09-10, 17-18

Ur innehållet:

Ledare	3
Riksråsmötet	4-6
Sökning efter en annan tid	7

Marinens musikkår del 3	8-9
Den första svenska fredsstyrkan	10-11

1. majrevelj	12-13
Salut	14
Vad en gammal bild berättar	15
GMU	16
Puke	17-19

Nya böcker	20-21
När solen gick upp på fel sida	22-23
Rosenbom på plats igen	24-25

En ung mans dilemma	26-27
Korsord	29
Om marindagen i Karlskrona	31
Nya chefer	32
Det händer mycket på Saab Kockums varv	34

Omslagsbild:

Riksråsmötet 2016 genomfördes ombord på Silja Lines färja Silja Serenade. Här lämnar fartyget Helsingfors i ett strålande majväder. Foto Olle Melin

Nummer 3 2016 utkommer i sept. Manusstopp den 15 aug.

Hög tid att stärka fjärrstridskrafterna

Vid den här tiden förra året avslutade jag min ledare med att uttrycka en förhoppning om ett försvarsbeslut, som skulle visa, att våra politiska makthavare tog sitt ansvar och gav Försvarsmakten en inriktning och resurser, som krävdes, relaterat till den omvärldsutveckling, som vi kunde se. Vad blev då resultatet och infriades mina förhoppningar? Nej, resultatet blev inte det önskade och mina förhoppningar infriades inte till fullo!

Tre centrala skrivningar i försvarsbeslutet, som fattades av riksdagen sommaren 2015, visar en tydlig viljeinriktning:

”Den försvarspolitiska inriktningen för perioden 2016-2020 utgår från den förändrade säkerhetspolitiska situationen i Europa. Försvaret går från ett insatsförsvar till ett försvar med tydligare inriktning mot ett nationellt försvar.”

”Den svenska försvarsförmågan bör, mot bakgrund av omvärldsutvecklingen, stärkas.”

”Sverige behöver återupprätta ett modernt totalförsvar för att kunna hantera de utmaningar och hot, som följer av det förändrade säkerhetspolitiska läget.”

Så långt är allt gott och väl. De politiska makthavarna inser, att Sverige behöver ett nationellt försvar, att det måste förstärkas efter en lång följd av år med en kontinuerlig avrustning och att vissa väsentliga funktioner måste återupprättas. Men nu, ett år senare, pekar dessvärre flera gjorda analyser och många debattinlägg på att den förstärkning av försvaret, som beslutades förra året inte ger den höjning av försvarsförmågan, som är önskvärd. Beslutade tillskott möjliggör eventuellt ett vidmakthållande av nuvarande nivå men ingen reell höjning av försvarsförmågan.

I ett antal försvarsbeslut har riksdagen fastslagit, att man noggrant ska följa omvärldsutvecklingen och anpassa vår säkerhetspolitiska inriktning efter den, men trots tydliga signaler har man inte på ett trovärdigt sätt gjort detta. Under 20 år har möjligheterna att försvara vårt land minskat dramatiskt med de försvarsbeslut, som fattats grundade på bedömningar som ”Europa är säkrare än på länge” och ”det föreligger inget angreppshot mot Sverige inom en tioårsperiod”.

Naturligtvis är det befogat att minska försvarsanslaget under en tid av avspänning och det kalla krigets slut, men det kan inte anses försvarbart eller ansvarsfullt att avveckla och ominrikta försvaret till den grad, att förmå-

gan att försvara landet nedgår till ett ”enveckasförsvar.” Försvarsbesluten under den gångna tjugouårsperioden verkar vara fattade med en tro på den eviga freden eller en förmåga att kunna uppfatta och tolka signalerna om en försämrad omvärld, så att en återtagning av förlorad försvarsförmåga är möjlig i tid.

Vilka händelser eller uttalanden är då tillräckligt starka eller tydliga för att det ska anses, att det säkerhetspolitiska läget är så försämrat, att en relevant höjning av försvarsmaktens förmåga är motiverad? Ryssland flyttar fram sina positioner och upprustar. NATOs generalsekreterare säger, att NATO inte med självklarhet kommer till hjälp och den ryske utrikesministern hotar med militära åtgärder, om vi ansluter oss till NATO. När har våra politiker fått tillräcklig information om ett förändrat läge i omvärlden för att vidta adekvata åtgärder och ge försvarsmakten de resurser, som är nödvändiga för att Sverige ska kunna uppvisa en trovärdig försvarsförmåga?

Vi har nu sannolikt nått en sådan nivå, att det är mycket tveksamt, om det är möjligt att återta en önskad/nödvändig militär förmåga inom den tidsram, som ges, när statsmakterna fattar beslut om upprustning av försvarsmakten grundat på en försämrad omvärldsutveckling. Det är visserligen inte särskilt troligt, att Sverige inom en överskådlig framtid kommer att utsättas för ett storskaligt militärt angrepp, men åtgärder mot landet kan vidtas på den nedre delen av konfliktskalan, till exempel kränkningar på och under havsytan och i luften, störningar av den civila sjöfarten och handelsblockad. Det är därför hög tid att stärka fjärrstridskrafterna och därmed höja vår förmåga att hävda den territoriella integriteten, hålla sjövägarna öppna och säkerställa den nödvändiga importsjöfarten.

Johan Örnlund

Riksårsmötet 2016

Riksårsmötet 2016 genomfördes i dagarna tre, 22-24 maj, ombord på *Silja Serenade* Stockholm – Helsingfors tur och retur. Dagarna gynnades av ett härligt försommarväder med en så gott som spegelblank Östersjö.

För arrangemangen stod de tre norrlandsföreningarna Östersund, Härnösand och Sundsvall och dessa hade inte lämnade någon möda osparad för att arrangemanget skulle bli lyckat. Och det blev det verkligen!. Ett arrangemang av denna typ är ett typiskt lagarbete, men ändå måste jag i sammanhanget nämna Mats Anderssons från Sundsvall arbete. Han verkade hålla i alla trådarna.

På söndagen genomfördes styrelsemöte följt av lokalföreningskonferens (se särskilt stycke!).

Vid utseglingen genom Stockholms skärgård samlades deltagarna för mingel och underhållning. För underhållningen svarade Taubesällskapet från Sundsvall och Flottans Mäns eget sångarlag från Västervik. Kvällen avslutade med förbrödringsmåltid, där stämningen var hög. Många minnen ventilerades och historier berättades, innan det var dags att ta del av färjans möjligheter.

Riksårsmötet genomfördes måndag morgon och förhandlingarna gick snabbt med sedvanliga punkter som verksamhetsberättelse, ekonomi, val m.m. Johan Forslund omvaldes enhälligt till förbundsordförande och ny i styrelsen blev Kjell Jönsson från Halmstad, som ersätter Lars Linde Ängelholm, som blev sppleant liksom Cawe Johansson från Sundsvall. I övrigt blev det omval över hela linjen.

Höjdpunkten på själva årsmötet brukar vara och var så i år medaljutdelning, där förtjänta medlemmar uppmärksammas.

Efter förhandlingarna gavs möjlighet till guidad buss-tur i Helsingfors med alla dess sevärdheter med uppehåll vid Sibeliusmonumentet samt i den speciella Tempelplassens kyrka. Det gavs också möjlighet till enskilda promenader i den finska huvudstaden.

Så var det dags för återresa till Stockholm och färden genom den finska skärgården var en njutning för ögat. Mingel och underhållning upprepades från söndagen och kl 2000 tog banketten vid under minst lika god stämning som under söndagens förbrödringsmåltid.

Nöjda och glada efter tre lyckade dagar var det dags fört deltagarna att embarkera diverse fordon för hemtransport av olika längd.

Vid samlingen första dagen tackades Tallinks representant, Reit Fridh för att verkligt gott värdskap och tilldelades för detta Flottans Mäns bordsstandar.

Cirka 200 representanter från huvuddelen av lokalföreningarna deltog och jag tror mig kunna göra mig till tolk för alla deltagarna och tacka för ett perfekt genomfört riksårsmöte 2016.

Olle Melin

Lokalföreningskonferens

Vid lokalföreningskonferensen fick lokalföreningarna möjlighet att presentera sin verksamhet och få information från förbundsledningen.

Några av informationspunkterna var:

- Nytt förslag till Flagg och heders är ute på remiss och beräknas fastställas vid 2017 års riksårsmöte. Ändringarna i förhållande till dagens bestämmelser är ganska få.
- Ann-Louise Fröding blir ny annonsförsäljerska. Detta hindrar inte lokalföreningarna att själva sälja annonser.
- Medlemsregistret kommer inte att läggas ut på hemsidan.
- Björn Anderssons utredning om stöd till militära kamratföreningar aktualiserades.

Olle Melin

Honnörsbordet vid banketten med förbundsordförande Johan Forslund med fru Liliane i mitten till vänster

Fyra gamla skeppskamrater från Älvsnabbens jordenruntsegling 1954-55 träffades och talade minnen. Från vänster Kjell-Arne Mattsson Stockholm, artillerimatros, Gert Malmqvist Sundsvall, förrådsman, Lars-Åke Svenheden Nynäshamn, skeppshantverkare och Rune Stang Nynäshamn, skepparens karl

Hedersutmärkelser 2016

Kjell Johansen	Nynäshamn	Hedersankare nr 106	Lennart Ingeltun	Varberg	Ankarmedalj i silver nr 218
Mats Andersson	Sundsvall	Hedersankare nr 107	Bengt Asterling	Varberg	Ankarmedalj i silver nr 219
Bo Nord	Västervik	Hedersankare nr 108	Anneli Sandgren	Växjö	Ankarmedalj i silver nr 220
Rolf Pärnhem	Karlshamn	Hedersankare nr 109	Ingemar Åström	Norrköping	Ankarmedalj i silver nr 221
Lars Linde	Ängelholm	SMKR Förtjänstecken	Stig Nilsson	Norrköping	Ankarmedalj i silver nr 222
Göran Löfgren	i guld nr 577		Hans Otto Nilsson	Ängelholm	Ankarmedalj i silver nr 223
Gert Malmqvist	Karlskrona	Ankarmedalj i guld nr 147	Ulla von Rosen	Kristianstad	Ankarmedalj i silver nr 224
Christer Warfvinge	Sundsvall	Ankarmedalj i guld nr 148	Bo Andersson	Västervik	Ankarmedalj i silver nr 225
Åke Revelj	Västervik	Ankarmedalj i guld nr 149	Eije Högborg	Västervik	Ankarmedalj i silver nr 226
Rolf Bengtsson	Västervik	Ankarmedalj i guld nr 150	Roland Larsson	Västervik	Ankarmedalj i silver nr 227
Bengt Hammarlund	Ängelholm	Ankarmedalj i guld nr 151	Jörgen Lundgren	Västervik	Ankarmedalj i silver nr 228
Lars Ellebring	Kalmarisund	Ankarmedalj i guld nr 152	Hans Lundqvist	Västervik	Ankarmedalj i silver nr 229
Bo-Inge Andersson	Gotland	Ankarmedalj i guld nr 153	Lennart Nilsson	Västervik	Ankarmedalj i silver nr 230
Elisabeth Johansen	Karlskrona	Ankarmedalj i silver nr 213	Jan Nordin	Västervik	Ankarmedalj i silver nr 231
Lars-Åke Svenheden	Nynäshamn	Ankarmedalj i silver nr 214	Ove Ohlin	Västervik	Ankarmedalj i silver nr 232
Håkan Hedén	Nynäshamn	Ankarmedalj i silver nr 215	Palle Ohlsén	Västervik	Ankarmedalj i silver nr 233
Bertil Svahn	Nynäshamn	Ankarmedalj i silver nr 216	Sonja Söderström	Nynäshamn	Ankarmedalj i silver i rosett
	Varberg	Ankarmedalj i silver nr 217	Ann-Marie Appelqvist	Norrköping	Ankarmedalj i silver i rosett

Lars Linde Ängelholm fick SMKR guldmedalj och Kjell Johansen Nynäshamn, Bo Nord Västervik och Mats Andersson Sundsvall erhöjll hedersankare. Sådant tilldelades också Rolf Pärnhem Karlshamn, som var förhindrad närvara.

Ankarmedalj i guld tilldelades förtjänta medlemmar. Från vänster Göran Löfgren Karlskrona, Gert Malmqvist Sundsvall, Christer Warfvinge Västervik, Åke Revelj Västervik, Rolf Bengtsson Ängelholm, Bengt Hammarlund Kalmarisund och Lars Ellebring Gotland.

Förtjänta medlemmar tar emot ankarmedalj i silver av förbundsordföranden

Sångarlaget från Västervik tißlldelades ankarmedalj i silver

TACK!

Till alla kamrater i Flottans Män vill jag framföra ett varmt tack för den generösa gåvan till min 70-årsdag. När presenten överlämnades under riksårsmötet, blev jag naturligtvis överraskad och samtidigt väldigt glad över den välvilja, som medlemmarna i vår kamratförening visade genom den fina uppvaktningen. Gåvan kommer att användas vid en flodresa, som Liliane och jag har planerat att göra under sensommaren eller tidiga hösten. Än en gång varmt tack!

Johan Forslund

Lokalföreningarna informerar

Tyvärr upptäckte vi efter redigering av Lokalföreningarna, att vi missat Nynäshamns bidrag. Vi kunde inte placera inslaget på ordinarie plats.

Nynäshamn

Flottans män i Nynäshamn har under årets första kvartal hunnit med en hel del aktiviteter.

Året började med en stillsam mindre träff i Marinstugan med korvgrillning, där några medlemmar trotsade vädret och försökte hålla ut vid grillpinnarna, innan de gick inomhus och åt i värmen. Samtidigt fick de, som aldrig varit där ute, en orientering om stugan och historien om, hur vi kom att få en egen Marinstuga.

Ett besök på 4.sjöstridsflottiljen en lördag i februari tillsammans med medlemmar från föreningarna i Haninge, Södertälje och Stockholm avslutades med lunch på Yggdrasil och blev ett tillfälle för många att återknyta bekantskapen med sjömanslivet.

Årsmötet klarades också av i februari och vi fick några nya ersättare till styrelsen och några uppdrag fick nya ansikten och som vanligt avslutades mötet i traditionell stil med en god måltid.

Lite senare under våren återvände man till Marinstugan en eftermiddag för en rundvandring med föredrag om de museala föremål, som förvaltas där. Hur användes minorna en gång i tiden, hur det kom sig att vi har ett nyanskaffat kanonstycke samt hur fungerar den pansargranat, vi har uppställda utomhus? – Allt blev förklarat av de medlemmar, som använt sig av materielen en gång i tiden. Inne i huset passade man på att repetera för nya gäster, hur det kom sig att stugan blev vår Marinstuga och detta för många år sedan, efter att föreningen ledsnat på att ha sina ägodelar utspridda hos styrelsen eller förvarade hos andra föreningar i kommunen, där föremålen försvann. Nu har vi en samling föremål i relativt säkert försvar och till ett antal, som hela tiden växer, då vi får fina gåvor från våra medlemmar.

Sista torsdagen i månaden har vi de sedvanliga kvällarna på Restaurang Balder tillsammans med våra damer, då det serveras ärtsoppa med tillbehör ena gången och nästa gång en väldigt god fisksoppa. Kock är vår egen medlem Micke med ett förflutet ombord i byssan på flottans fartyg.

Vi firar våra jubilarer och lyssnar på de intressanta föredrag, som hör till middagarna. Årets tema är vår egen hembygd, efter att vi

*Rune Stang föreläser med inlevelse om föremålen vid vår Marinstuga för Lars Åke Svenheden och Björn Wideberg med fru.
Foto S Söderström*

under förra året hade försvarsinriktade marina föredrag, vilket kanske tråkade ut damerna lite, då de oftast hört allt förr och i flera omgångar.

Försvarsprat blir det alltid, men inte på samma sätt och de mer eller mindre sanna historierna, som berättas efter middagen, kommer man aldrig ifrån!

Vi passar på att vid kaffet skicka runt bland borden vår polerade hylsa benämnd Flottans Mäns tidning och där trillar det ner många små bidrag.

Ofta gästas vi dessa kvällar av medlemmar från våra grannföreningar i Haninge och Södertälje.

Detta var aktiviteterna första kvartalet!

Berit Åberg

Sökning efter en annan tid

Foto Jimmie Adamsson

Efter andra världskriget stod Sverige med en massa överbliven ammunition, som inte behövdes. Med åldern blev också en del av denna instabil och därmed inte säker att förvara. På den tiden sågs det som en bra lösning att dumpa ammunitionen i sjöar och vattendrag. På så sätt skulle den bäddas in i bottensedimenten och inte längre vara farlig. Tenhultsjön, någon mil söder om Jönköping, är en av dessa sjöar. I slutet av april var röjdykare från 3. och 4.sjöstridsflottiljerna där och sökte. Uppgiften för röjdykarna var att hitta och områdesbegränsa dumpningarna.

Tenhultsjön är en ganska välmående sjö, som används både för fiske och bad. Den är på sina ställen relativt djup, med sina djupaste punkter på närmare 30 meter. Just djupet var säkert en av anledningarna till, att sjön kom i fråga för ammunitionsdumpning för länge sedan, då detta förhindrade att privatpersoner skulle komma i kontakt med ammunitionen.

En annan tid med ett annat miljötank.

I de gamla protokoll, som finns, kan man finna, att det vid två tillfällen sänkts ammunition i sjön, dels 1954-1958, dels 1964-1965. Både tändrör och granater, såväl enskilt som förpackade i lådor sänktes från små båtar. På den tiden fanns inte de industriella sätten att förstöra ammunition på ett säkert sätt, som vi använder idag. Inte bara Försvarmakten resonerade på det här sättet, utan det var också vanligt inom industrin.

.. och före GPS

Vid denna tid fanns inte heller dagens möjligheter att exakt fastställa positionen för dumpningen. I de gamla arkiven kan man läsa att dumpningen gjordes "1500 meter söder om Tenhults herrgård". Det är lätt att förstå, att osäkerheten kring de exakta koordinaterna är mycket stor, vilket skulle visa sig stämma. För att underlätta för dykarna har personal från röjdykardivisionen tidigare sökt av det mest intressanta området med sonar. På så sätt får dykarna ett antal punkter med ekon, som man kan dyka ner på och undersöka närmare

Ingen sikt vid botten

Som vid de flesta sjöar i södra Sverige är sikten vid botten så gott som obefintlig. Jakob Allgren, en av röjdykarna, berättar, att botten är så lös, att man kan komma ner ungefär en och en halv meter, innan den blir fast. Därför används undantagslöst minsökare som hjälpmedel för att detektera metallföremål. Att försöka se något är bokstavligen utsiktslöst. Helst vill man inte vidröra det, som

dumpats, varför det gäller att vara försiktig under sökandet.

Felaktig position?

Efter att dykarna undersökt alla de intressanta platser man fick via sonaren, stod det klart, att något var fel. Ingenstans fick man utslag av metallföremål i minsökarna, som kom ifrån den dumpade ammunitionen. Örlogskapten Martin Blomqvist är insatsledare för dykningen: - Tyvärr hittade vi inget, på de positioner vi fått. Anledningen är förmodligen att vi söker på fel plats, då de gamla positionerna är så vaga. Eftersom sikten är så dålig, är det inte heller rationellt att fortsätta söka på måfå. Det enda rätta är att i framtiden göra mer omfattande sökningar med sonar på andra positioner för att på så sätt lokalisera dumpningen.

Någon ny tidpunkt för dessa undersökningar är i skrivande stund inte satt.

Vad blir nästa steg?

Det finns alltså anledning att göra mer omfattande sonarsökningar av sjön för att hitta rätt ställe. När detta är gjort, blir nästa steg att, med fortsatta dykningar, hitta gränserna för dumpningen, så att man exakt vet, var den finns. På längre sikt talar mycket för, att det bästa är att låta ammunitionen ligga kvar, där den ligger. Risker för allmänheten, exempelvis fiskare eller badare, bedöms som liten, då den ligger relativt djupt och dessutom nersjunkit i dyn. Endast i undantagsfall plockas ammunition upp från botten på sjöar, exempelvis när muddringsarbeten måste ske.

Jimmie Adamsson

Dykarna gör sig klara för nästa sökinsats

Marinens Musikkår – med anor från 1680-talet

Del 3

Marinregementets musikkår 1845-1872 (1886)

När Marinregementet sattes upp den 28 november 1845 i samband med omorganisation av Sjöartilleriregementet, övertogs musikkåren.

Enligt stat för Marinregementet skulle det finnas ett antal musiker av olika grader. Hur många, som fanns vid övertagandet 1845, har inte gått att utröna.

Från Marinregementet utgick så kallat spel på fartygen. I besättningslistorna för 1846 fanns spel på fregatterna *Desiré*, *Eugenie* och *Josephine*.

Vid fregatten *Eugenies* världsomsegling 1951-53 fanns en skeppsorkester om 7 man med. Fartygschefen Christian Adolf Virgin begärde hos Kungl Maj:t att få vakantsätta sju båtsmansnummer och ersätta dem med särskilt anställda musikanter samt att få ut instrument till dem på stationen. Kung Oscar själv gick med på att ersätta båtsmän med musikanter "för det fördelaktiga inflytandet på besättningens sinnesstämning". Instrumenten fick lånas från stationen, men de flesta var av en sådan slät kvalitet, att Virgin fick med egna medel bekosta inköp av bättre instrument samt även av noter. Virgin lät tillika sy upp en blå livréuniform till musikanterna under hamnbesöket i Portsmouth. Musikanten C G Sjöberg anställdes som orkesterledare för 60 riksdaler om året och f.d. musiksergeanten C B Humble fick 50 riksdaler samt de övriga fem 33 riksdaler per år. Kvaliteten på musiken hade nog en koppling till, vad Virgin var beredd att betala. Flera deltagare på expeditionen har anförtrott sina dagböcker, att musiken under det första året gnisslade falskt å det förfärligaste och Virgin måste ha upplevt stridiga känslor, när han hörde gnisslet och blev påmind om, att han delvis "stod för fiolerna". Musikanten Wessman måste däremot ha varit obenägen – eller oförmögen – att förkovra sig, ty resan hade inte varat länge, förrän han fick slita 15 dagg "för liknöjdhet i tjänsten" och ungefär halvvägs runt klotet passade han på att rymma från tjänsten och hördes aldrig mera av.

Musikanterna på *Eugenie* var Humble, Larsson, Lindqvist, Sjöberg, Wessman (rymlingen), Andersson och Wiberg.

Fregatten *Eugenie*

Från och med 1870-talet följde oftast en sextett med på fartygens årliga långresor.

I mars 1843 bildades vid dåvarande Sjöartilleriregementets musikkår en "Musikcorpsens" gratialkassa. Syftet var att ge ekonomisk trygghet till avlidna musikers änkor och deras familjer.

Denna kassa överfördes till Marinregementet 1845. Enligt det reglemente, som antogs 1857, skulle ett årligt gratual på 54 kronor utgå till hautboistänka och med 36 kronor till harmonistänka.

Medel till kassan tillkom, genom att behållning från ett antal avgiftsbelagda konserter tilldelades kassan. Kassan överfördes 1886 till Blekinge bataljons musikkår och vidare till Karlskrona Grenadjärregementets musikkår 1902 varefter den överfördes till Kronobergs regementets musikkår 1928 där den avvecklades så sent som på 1950-talet.

Ledare för Marinregementets musikkår från 1845 var musikdirektör W von Lühmann. Han kvarstod till 1850 då han övergick till Jönköpings regemente. Han efterträddes av musikfanjunkaren A F Fiedler, som kvarstod till 1862, då han blev ledare för Skeppsgossemusiken, vilken sedermera skulle bli Flottans musikkår.

Någon gång på 1860-talet bildades ur Marinregementets musikkår en sextett, som spelade på olika platser i staden. Senare tillkommer ytterligare en sextett varvid den ene kallades Marinregementets äldre och den andra Marinregementets yngre sextett.

1872 vakantsattes Marinregementet och den personal, som fanns kvar, fick fortsätta, men någon nyrekrytering skedde inte. Kvarvarande personal överfördes 1886 till den nyuppsatta Blekinge bataljon (I 30).

Förutom militära spelningar spelade marinregementets musikkår på många olika platser i Karlskrona m.fl. orter. Exempel på spelplatser är: Ronneby brunn, Lyckebys hotells trädgård, Hästögård, Schaars Trädgårdsanläggning. Vidare spelades det vid olika tillfällen i stadens kyrkor.

Ett exempel på repertoar kan hämtas från ett konsertprogram i Tyska kyrkan den 23 april 1847 och då framfördes:

Första avdelningen:

1. Ouverturs af Beethoven
2. Aria med Obligat-Klarinett af Mozart
3. Allegro och Andante för Klarinett af B Crusell
4. Pingst-hymn för Chör och Orchester af Muth-Rasmussen

Andra avdelningen:

5. Ouverture af Dalayrac
6. Hymn för Chör och Orchester af A Randel
7. Allegro af Beethoven, arrangerad för Harmonimusik af B Crusell
8. Chör ur Oratorium Skapelsen af Hayden.

Olle Melin

Marinregementet övar på Vämöparken i Karlskrona. I förgrunden spel (flöjt, trumma, signalhorn).

MGAB

Maskin- och Fartygsservice AB

Beckholmen, Hus 527, 115 21 Stockholm

+46 8 611 81 30 | fax: +46 8 744 02 63

info@mgab.org | www.mgab.org

Välkomna till vår nya adress!

**SERVICE
OMBYGGNADER
REPARATIONER**

MOTORER GENERATORER
ELKRAFT HYDRAULIK
MEKANIK ELEKTRONIK
LANDGÅNGSUTRUSTNING

Mobila som tidigare!

Den första svenska fredsstyrkan

1848

var ett oroligt år. Liberala idéer spreds över hela Europa. Uttrycket ”Ett folk, ett språk, en stat” myntades. Erövrade landområdets befolkning krävde självbestämmande. Uppror förekom i Paris, Berlin och till och med i Stockholm. Karl Marx och Friedrich Engels ”Det kommunistiska manifestet” utkom. Det blev kollisionskurs med furstehusens maktanspråk. Makten var given av Guds nåde – Ve den som satte sig upp mot Gud. Också i vårt grannland Danmark utbröt oroligheter.

Slesvig-Holstein var sedan 1400-talet hertigdömen under Danmark. På kartan sträcker de sig från nuvarande gränsen mot Tyskland ner till norra stranden av Elbe. Hamburg var egen stat. Men Lübeck och Kiel var större städer inom Holstein. Flensburg eller Flensborg, som staden hette på den tiden, låg i Slesvig.

Holstein hade 1848 egen författning och var ansluten till Tyska förbundet. Slesvig hade inte någon författning utan stod under dansk lag. Områdena hade blandad befolkning med både danska och tyska som modersmål.

Också i detta område väcktes frågan om autonomi och egen stat. En lokalt arrangerad folkomröstning utvisade en stor majoritet för egen stat. Med resultatet av denna folkomröstning i ryggen utsågs en deputation från Slesvig att uppvakta den danske kungen Fredrik 1848. De önskade en egen författning och valfrihet, om de skulle tillhöra Danmark eller det tyska förbundet. Den danska kungen avvisade dem förnedrande.

- Dette begriper i icke. Åk hem och gör era plikter!

En revolt utbröt, som också involverade det mera tyskdominerade Holstein. Folket beväpnade sig och en preussisk arme om cirka 15 000 man anslöt. Den danska armén tvingades lämna området.

Det tyska förbundet hade inte någon flotta, utan inrättade en sådan genom att beväpna fyra stadiga handelsfartyg. De var förlagda till Flensburg och en eskader ur den danska flottan fick fly, efter att ha blivit utsatt för den tyska flottans eldgivning. Därmed fick den tyska flottan sitt elldop och 1848 räknas som tyska Marinens födelseår.

Kung i Sverige var vid den här tiden Oscar I. Han lyckades ena de svenska och norska regeringarna, att en framflyttning av de tyska positionerna var ett hot mot Skandinavien och att de bägge länderna med gemensamma krafter borde ställa sig på Danmarks sida. Till sommaren 1848 sammandrogs en armékår om 15 000 man i Skåne. 5 000 man landsattes på Fyn i samförstånd med danska myndigheter. De drogs snart tillbaka och den skånska armén till Danmark upplöstes. 357 svenska militärer stannade och tjänstgjorde under dansk flagga. Åtta av dessa stupade i striderna med tyskarna.

Genom skickligt agerande av den svenske kungen Oscar slöts ett stilleståndsavtal i Malmö den 26 augusti 1848. Det innebar vapenstillestånd i sju månader med en

månads uppsägningstid. Men oroligheterna fortsatte och i februari 1849 sade danskarna upp stilleståndsavtalet. Kung Oscar klargjorde, att svensk hjälp inte var att påräkna och manade till besinning. Men det hjälpte inte.

Rebelltrupperna tillsammans med de tyska landstridskrafterna trängde in i Danmark och belägrade bland annat fästningen i Fredricia. Såväl den svenska som den ryska Östersjöflottan visade upp flaggan i danska farvatten. Därmed befarades en internationell konflikt. Tyska armén slog i grunden den danska armén den 6 juli vid Fredricia. Fyra dagar senare slöts ett vapenstillestånd, som resulterade i en överenskommelse, som slöts i Malmö den 17 juli 1848. Stilleståndsöverenskommelsen innebar, att de tyska trupperna skulle dras tillbaka från Slesvig. En demarkationslinje drogs upp från strax nordväst Tönder till söder om Flensburg. Söder om denna linje fick Preussen ha tysk trupp om högst 6 000 man för upprätthållande av lag och ordning.

Kungen av Sverige/Norge anmodades att ställa upp en neutral trupp om 3 850 man, som skulle ockupera den norra delen av Slesvig. Kostnaderna för styrkans underhåll och avlöning skulle bestridas av Danmark och den svensk/norska styrkan skulle vara på plats en månad senare. Kung Oscar accepterade och mobilisering beordrades. I styrkan skulle 640 man, bildande en bataljon om fyra kompanier, ur Livgrenadierregementet från Linköping ingå. De marscherade från Linköping den 14 augusti under sång i hållregn mot Åtvidaberg. Där mötte generalbefälhavaren och mönstrade truppen. Han kasserade det mesta av beklädnaden och en ny omgång fick lastas till truppen.

Klockan 6 på eftermiddagen den 16 augusti ryckte bataljonen in i Västervik med full musik och svajande fana. 1., 2. och 4. kompanierna ”instufvades å krono-Ångfartyget *Thor*, en väldig sjöjette, i sitt slag den barskaste Sverige eger”.

HMS Thor var en segelförsedd hjulångskorvett, den enda i sitt slag. Hon var 44,5 meter lång och 9,82 meter bred och djupgåendet var 3,7 meter. Till bredden kom hjulskovlarna, som byggde ut 3,8 meter på vardera sidan. Fartyget var svårmanövrerat, då differential saknades och skovlarna endast kunde köras framåt.

3.kompaniet embarkerade en skonare, som togs på släp, när *Thor* lade ut den 17 augusti. Men färden blev inte lång. *Thor* gick på grund och stod hårt fast. Maskin och segel hjälpte inte. En vedskuta rekvirerades och en del utrustning och manskap överflyttades till denna. Först efter denna manöver lyckades man få *Thor* flott och resan kunde på nytt påbörjas. Ute vid Kungsgrundet väntade fregatten *Eugenie* och färden kunde fortsätta först vid midnatt. I eskader seglade de fyra fartygen mot Sönderborg.

Gravvård

Så här kan det ha sett ut under marschen från Linköping till Västervik. Teckning av A.C. Wetterling 1845.

Källa: sid 62 Armémuseum årsbok 1997.

Mobiliseringen gick trögt, trots att flottan ställde nästan allt, som kunde flyta, till förfogande. Flera av de högre officerarna inom armén tog inte mobiliseringen riktigt på allvar. Det var ju inte fråga om krig. Kung Oscar var inte nöjd och beordrade större skyndsamhet. De ansvariga försvarade sig med, att de inte rådde över vådrets makter. Men det var inte flottan, som mankerat. Tre dagar försenade, den 21 augusti, började den svenska truppen ta området i besittning. Embarkeringen i Sönderborg var härlig. De blev hjärtligt välkomnade. En stor del av livgrenadjärerna marscherade vidare till Flensburg, där mottagandet inte var lika hjärtligt. Tvärtom, i Flensburg var det svåra motsättningar emellan befolkningsgrupperna. Det fredsbevarande arbetet fick inledas omgående. Vintern 1849 blev mycket svår. Livgrenadjärerna hade tidigare tackat nej till förläggning i ett oisolerat spannmålsmagasin i hamnen. När de i slutet av januari beordrades att flytta in i det iskalla magasinet, totalvägrade de. Kommendanten beordrade då uppställning i öppen fyrkant och läste krigslagen direkt ur boken för truppen. Han hotade med dödsstraff till dem, som inte lydde order. Soldaterna fick ge vika med åtskilliga förfrysningsskador som följd.

I sitt fredsbevarande arbete handlade den svensk/norska truppen resolut, rättvist och bestämt. De hanterade provokationer med förnuft och förhindrade många sammanstötningar mellan danskar och tyskar. De var välbeväpnade och för det mesta överlägsna upprorsmakarna i antal.

I slutet av januari löpte stilleståndsöverenskommelsen ut. Då någon uppsägning av denna inte inkommit, ansågs den förlängd med sex månader. Fram i mars kom våren och i början av juni blev avlösningar aktuella. Dessa hade just inletts, när Danmark och Preussen tecknade ett fredsavtal. Detta ratificerades den 7 juli 1850 och redan den 17 juli skulle den svensk/norska truppen ha lämnat landet. Freden innebar en återgång till förhållandena före kriget och att frågan om autonomi för Slesvig/Holstein blev en inrikes fråga för Danmark. Såväl den danska som den preussiska styrkan höll fredstraktaten till punkt och pricka och förhindrade ytterligare stridigheter. Men vi

vet idag, att i det dansktyska kriget 1866, så erövrade det tyska förbundet merparten av området. Än idag lever frågan om Slesvig Holstein kvar både i minnen och kultur.

När den svenska fredsstyrkan återkommit till Sverige och Norge, betygade en nöjd kung Oskar sitt höga välbefinnande med följande "Befäl, underbefäl och gemene man för den krigstukt, den hållning och det såväl i som utom tjänsten med glädje ådagalagda aktningssbjudande uppförande hvadmed de vetat att upprätthålla den Svenska Krigshärens anseende så inom som utom Fäderneslandet och hvartom ett hedrande vittnesbörd lemnats af Kongl. Danske Krigsministerierna i skrifvelse till Högste Befälhavaren för Svenska och Norska ockupationstrupperna."

Stupade då några svenska eller norska soldater under detta fälttåg? Förvisso avled några i kontingenten. De flesta av köldskador eller sjukdom. Men inte en enda man avled i strid eller i sviter efter strid.

På Alten Friedhof i Flensburg finns en välskött krigskyrkogård. På denna finnes ett antal gravar med svenska och norska soldater. Därtill finns ett minnesmärke, som 1.livgrenadjärregementet reste över sina döda.

Christer Warfvinge

Källa: Armeikåren i Slesvig 1849-1850 först ut i fredens tjänst. Kaj Stork. Meddelande 57, Armémuseum.

Thor var Flottans första ångdrivna fartyg. Hon var ett av trupptransportfartygen för den svenska fredsstyrkan till Slesvig 1849-1850.(Efter lavering av Jacob Hägg)
Källa: Sid 90 Örlogsfartyg av Gustaf von Hofsten och Jan Waernberg.

Revelj för ett hundrasjuttiosjunde gången (nästan!)

År 1840 inledde dåvarande Sjöartilleriregementet i Karlskrona en tradition, som levat kvar sedan dess. Flottans Musikkår (kärt barn har många namn) gick s.k. revelj den första maj, d.v.s. musikkåren marscherade runt i centrala Karlskrona för att väcka befolkningen och samtidigt förkunna vårens ankomst. Under de många år som förflutit sedan starten har reveljen bara måst inställas en handfull gånger p.g.a. dåligt väder. Från början startade man marschen kl 0400, men sedan många år gäller numera tiden 0700, en betydligt behagligare tid.

Arets revelj gynnades va vackert vårväder, vilket lockade ovanligt många karlskroniter, karlskronabor, gäster och återvändare. Musikkåren kom direkt från Stockholm efter att ha medverkat vid festligheterna kring kungens 70-årsdag.

Prick kl 0700 slog flaggtrumslagare Karin Svensson in musikkåren till den traditionella och speciella marschen "Första maj revelj", skriven just för reveljen av musikdirektören Ferdinand Heimdahl, chef för musikkåren åren 1875-1915.

Efter sedvanligt stopp för Föreningen Gamla Carlskrona och Blekinges landshövding, gick marschen vidare till den gamla stadsdelen Björkholmen, där byalaget bjöd på blåbärssoppa. Styrka av denna vandrade musikkåren vidare till Gröna Gången, där marinbaschefen Erik Andersson tog emot och där kåren för en stund blev kör och framförde några klassiska vårsånger.

För de i tåget deltagande väntade kaffe och bulle och inte minst många kära återseenden av vänner och bekanta. Det är bara att hoppas, att denna fina tradition kommer att leva vidare.

Olle Melin

Flaggtrumslagare Karin Svensson signalerar för sväng. I bakgrunden ett känt Karlskronamärke, Klockstapeln

Radiokändisen Lisa Syrén, sedan några år björkholmsbo och engagerad i byalaget, serverar blåbärssoppa

Marinbaschefen Erik Andersson tar emot musikkåren på Gröna Gången

Morgonpigga karlskronabor "invaderar" Gröna Gången

Avslutningen var densamma som tidigare år. Musikkåren spelade Marinbasens marsch (egentligen Chefsmarsch) av Viktor Widqvist

Salut för prins och konung

Salut på Valborgsmässoafton för Kung Carl XVI Gustaf, 70 år.
Foto: Olle Melin

Marinbaschefen Erik Andersson tar emot salutstyrkan efter saluten för Konungen. Utöver marinbaschefen syns på bilden salutofficeren David Ceder till höger och ställföreträdande salutofficeren Tord Bondesson. Foto: Olle Melin

Med några dagars mellan rum sköts i april salut från salutbatteriet på Kungshall i Karlskrona, liksom det gjordes på landets fem andra salutstationer.

Första tillfället var den 20 april, då den dagen före nyfödde Prins Alexander hedrades med 21 skott.

Traditionsenligt sköts därefter salut på Valborgsmässoafton med anledning av vår konungs födelsedag, som just i år blev lite extra festligt, genom att kungen passade på att fylla 70 år.

Vid båda tillfällena svarade Marinbasens basskyddskompani för saluten och marinbaschefen Erik Andersson kunde konstatera, att genomförandet var perfekt.

Salutofficer vid det sista tillfället var löjtnant David Ceder med löjtnant Tord Bondesson som ställföreträdare.

Efter genomförda skjutningar samlades styrkorna till ett litet samkväm på Marinmuseum, där marinbaschefen delade ut diplom till deltagarna.

Saluten på Valborgsmässoafton följdes av en stor skara karlskronabor och ett gott tecken på, att det verkligen var vår, var, att de vita mösskapellen gjorde årsdebut.

När detta läses, har man skjutit salut även på Sveriges nationaldag.

Olle Melin

Ordförande Flottans Män Karlskrona, Göran Löfgren jämte fru Kerstin, hedrade salutskjutningen på Valborgsmässoafton med sin närvaro.
Foto: Olle Melin

Efter väl förrättat värv den 20 april.
Foto: Carolina Lorentzon Nilsson

Salut för Prins Alexander.
Foto: Carolina Lorentzon Nilsson

Vad en gammal bild kan berätta

Det är 1932. På Örlogsvarvets i Karlskrona stapelbädd i stora verkstadsbyggnaden sjösätts nybygge nr 299, vedettbåten *Jägaren*. Tidigare under året hade jagaren *Klas Uggla* sjösatts. Sjösättningarna var på sitt sätt unika, eftersom det då var 22 år sedan ett övervattenstridsfartyg sjösattes på varvet, torpedbåten *Vesta* 1910. Man hade dock byggt två fartyg åt kustartilleriet under tiden, minutläggaren 9 år 1912 och motorpråmen *Sjöhästen* 1918. Men å andra sidan hade man under perioden byggt 10 ubåtar.

Jägaren var nr 1 i en serie om 4 vedettbåtar som Örlogsvarvet byggde som ett resultat av utredningen "Ersättningsbyggnad för flottan". Kontrakt om byggena skrevs 1930.

I rask följd sjösattes *Kaparen* och *Snapphanen* 1933 samt *Väktaren* 1934.

I maj 1935 var *Jägaren* klar att ingå i Kustflottan och från början avsågs fartygen som minsvepare. För detta ändamål var fartygen mindre lämpade. De var svårmanövrerade med endast en propeller och akterdäcket var mindre bra för svepverksamhet. De var dessutom mycket grundgående. Visserligen moderniserades fartygen successivt, men blev ändå aldrig lyckade.

Under andra världskriget tjänstgjorde fartygen i huvudsak som konvoj- och eskortfartyg och gjorde liksom övriga enheter ur flottan ett verkligt gediget arbete. Fartygen hölls i regel samman i andra vedettbåtsdivisionen.

Krigsbesättningen utgjordes av tre officerare, åtta underofficerare och 34 underbefäl och meniga.

Fartygets dimensioner var:

Längd	54,0 meter
Bredd	6,0 meter
Djupgående	1,85 meter
Displacement	250 ton
Maskineri	de Laval ångturbin, 3600 hästkrafter
Fart	23 knop
Beväpning	2 st 7,5 cm kanon, 2 st 25 mm luftvärnsautomatkanon, 1 st kulspruta

Efter kriget fortsatte fartygen som vedettbåtar, tills de utrangerades 1959. *Jägaren* blev målfartyg och såldes därefter som skrot.

Vedettbåten *Snapphanen* gick ett annat öde tillmötes. Hon såldes till Guatemala för att bilda stomme i deras flotta. Priset var 50 000 kronor och i Guatemala fick hon namnet *José Francisco Barrundia*. Fartygschef på turen till Guatemala var den legendariske sjökaptenen och reservofficeren John Rumenius. I Guatemalas flotta verkade fartyget in på 1970-talet.

Olle Melin

Soldaterinran och korum för GMU-elever

Så var då de första 13 veckorna av den grundläggande militära utbildningen och ett litet stopp på vägen mot fortsättningen gjordes, när eleverna meddelades Soldaterinran och deltog i Korum i Kungl Amiralitetskyrkan Ulrica Pia den 28 april.

Rekordmånga anhöriga hade mött upp i kyrkan och efter ceremonin bjöds det på uppvisningar i vissa av de övningsmoment, som förekommit under utbildningen.

Ställföreträdande chefen vid Sjöstridsskolan, kommandörkapten Per-Ola Johansson förrättade Soldaterinran och gjorde samtidigt en historisk kavalkad, som egentligen började med krigsartiklar från Gustav Vasas tid. Sedan dess är formuleringarna i Soldaterinran och dess föregångare ändrade ett flertal gånger, senast 2010 och nuvarande text tar även stor hänsyn till Försvarets internationella åtaganden.

Amiralitetspredikant Birgitta Åman förrättade korum och en förstärkt sextett ur Hemvärnets Musikkår Blekinge medverkade vid ceremonin.

Som framgick av inryckningsartikeln i nr 1 kommer eleverna direkt att påbörja yrkesutbildning inom marinen olika förband, så att den sammanlagda tiden kommer att bli nio månader, innan det är dags för eventuell anställning.

Kompanichefen Max Johansson berättade, att antalet avhopp har varit få och att utbildningen varit mycket populär och uppskattad.

Tyvärr slutade de två flickor, som jag intervjuade i nr 1, varför någon uppföljning för deras del inte blev aktuell.

Foto Olle Melin

Olle Melin

Förstärkt sextett ur Hemvärnets Musikkår Blekinge medverkade

Befäl och GMU-elever samlade i Ulrica Pia för soldaterinran

Rekordmånga anhöriga hade mött upp till högtidligheten

Kompanichefen Max Johansson

Johan Puke hyllades vid jubileum

Den 21 april 2016 var det på dagen 200 år sedan den kanske störste svenska sjöofficeren någonsin, Johan af Puke, gick ur tiden. Med anledning av detta anordnade Kungl Örlogsmannasällskapet två jubileumsdagar i Karlskrona och på Göholm den 21 och 22 april.

Första dagen innehöll två öppna föreläsningar i Örlogshamnens modellsal och andra dagen ägnades jubileet åt ett besök på Göholm, där en ceremoni genomfördes.

Föreläsningarna i Modellsalen inleddes med en liten konsert av en ensemble ur Marinens Musikkår under ledning av Anders Karlsson, Medverkade gjorde också soldater ur Karlskrona Volontärregemente och aspiranter ur Sjövärnsskåren som flaggförare.

Ordförande i Kungl Örlogsmannasällskapet, Michael Zell, hälsade välkommen och gav en bakgrund till dagarna varefter professorn vid Försvarshögskolan, Lars Ericson Wolke höll ett mycket intressant föredrag med titeln *Johan Puke – hams karriär sedd i sitt strategiska och operativa sammanhang*, där föreläsaren på olika sätt betonade Pukes storhet.

Sjötaktik under segelfartygens tid samt Johan Puke som fartygs-, eskader- och sjöstyrkechef, var titeln på den föreläsning, som Christer Hägg stod för, även denna mycket baserad på Pukes roll.

Båda föreläsningarna var synnerligen lärorika för den nästan fullsatta Modellsalen.

Dag två ägnades åt Pukes Göholm och avslutades med en liten ceremoni med kransnedläggning m.m.

För värdskapet på Göholm stod medlemmar ur Johan Pukes familj, vilka även representerade släkten vid dag 1.

Även Marinmuseum hyllade Puke med ett lunchföredrag vid museet. Här berättade professor emeritus Hans Norman om Pukes klassresa och hans framgångar som sjöofficer. Föreläsningen drog fullt hus, d.v.s. cirka 150 åhörare. Även detta arrangemang avslutades vid Göholm. På museet fanns också denna dag en liten utställning till Johan Pukes minne.

Olle Melin

Michael Zell, ordförande i Kungl Örlogsmannasällskapet

Lars Ericson Wolke

Christer Hägg

Foto Olle Melin

Levnadsteckning Johan Puke

Johan Puke föddes i Ronneby 1751. Som fader har uppgetts den Johan Puke, som vann kaptens grad i holländsk tjänst och som kallades hem av hattpartiet för att delta i den planerade revolutionen 1756. Revolutionen misslyckades och Johan Puke den äldre halshöggs.

1750-talet (slutet). Johan Puke inskrevs som skeppsgosse

1761 tjänstgjorde Puke på kronolastdragaren Svärdfisken i östersjöfart.

1762 tjänstgjorde Puke på fregatten Jägaren.

1763-64 seglade Puke på nytt med Svärdfisken till Frankrike, Spanien, England och Norge.

1765 karlskrevs Puke och tjänstgjorde därefter som kofferdikarl bland annat på tidigare nämnda Svärdfisken.

1766 Efter vinterstudier i navigation kommenderas Puke till sjömätning i Blekinge skärgård under sommaren

1767 Puke utnämns till arklimästare och till konstapel

1770 Puke utnämns till konstapel

Under denna period seglade Puke med:

- hukerten Postryttaren
- kofferdiskeppet Sophia Albertina
- örlogsfregatten Falk

Hösten 1770 beviljas Puke 3 års permission för idkande av utrikes sjöfart. Han seglade på holländska, engelska och danska skepp under 4 år (permissionen förlängdes) och han återvände 1774 till Karlskrona.

1775-76 tjänstgjorde Puke på 68-kanonskeppet Prins Carl.

1776 avlade Puke officersexamen.

1776 är Puke Inventariekonstapel på skeppet Prins Fredrik.

1777 är Puke Inventariekonstapel på skeppet Hessen-Cassel, där han befordras från underofficer till löjtnant av konung Gustav III personligen.

1778 går Puke i fransk tjänst och kvarstår där till 1783. Han blev i denna tjänst känd som en mycket skicklig officer och sjöman.

1783 efter hemkomsten befordras Puke till kapten och blir sekond på fregatten Bellona. Samma år blir Puke befälhavare på fregatten Sprengtporten och får i uppdrag att föra Sveriges första guvernör till den nya kolonin S:t Barthélemy.

1785 är Puke tillbaka i Sverige och befordras till major.

1786 är Puke fartygschef på fregatten Diana.

1788 är Puke fartygschef på fregatten Fröja under svensk-ryska kriget och befordras till överstelöjtnant efter slaget vid Hogland. Senare under året blir han fartygschef på linjeskeppet Enigheten.

1790 Köper Puke herrgården Göholm utanför Ronneby

Utnämns Puke till fartygschef på linjeskeppet Dristigheten och

1790 den 30 april lämnar Dristigheten tillsammans med 19 linjeskepp och 9 fregatter Karlskrona. Den 3 juli 1790 leder Puke från Dristigheten flottans utbrytning från Viborgska viken (Viborgska gatloppet) och den 14 september är flottan åter i Karlskrona.

Under åren 1793 – 1802 befordras Puke till överste, konteramiral och viceamiral och 1808 utnämns Puke till amiral. 1797 adlas Puke till af Puke.

Under åren 1801 - 1815 innehar Puke ett antal mycket ansvarsfulla befattningar som:

- Ordförande kommittén för flottans rustande.
- Ordförande storamiralämbetet.
- Befälhavande amiral i Karlskrona.

År 1801 flyttar Puke in i det av Kronan inköpta huset på Landbrogatan i Karlskrona (Kungshuset). Här är han december 1809 värd för den samma år avsatta kung Gustav IV Adolf, innan denne julaften 1809 går i landsflykt på fregatten Camilla.

År 1809 återvänder Puke till Stockholm för nya uppdrag och utnämns till överamiral. Den 19 juli får Puke befälet över krigsmakten till lands och vatten. Som sådan deltar han i striderna utanför Umeå.

1816 avlider Puke.

Femtiofem år efter Johan Pukes död hedrades hans minne vid en högtidlig ceremoni vid gravkapellet. Cere-
monin ägde rum den 3 juli 1871 på initiativ av Kungl Örlogsmannasällskapet, där Puke varit hedersledamot. I havsviken låg två flaggbeklädda briggar för ankar. Längs allén upp till kapellet stod skeppsgossar uppställ-
da och vid kapellet fanns en flaggvakt bestående av två underofficerare. Dåvarande befälhavande amiral i Karlskrona, tillika ordförande i Örlogsmannasällskapet, amiral Christian Sundin höll ett högtidstal till Pukes minne, där han redogjorde för dennes fängslande levnadshistoria. Ett stort antal sjöofficerare deltog i cere-
monin.

Vid högtidligheten, som ägde rum på årsdagen efter utbrytningen i Viborgska viken, sattes Pukes kista ner i en sarkofag tillverkad av virke från skrovet på Dristigheten, det linjeskepp som för alltid är förknippat med hans dådkraft.

Efter högtidstalet fäste amiral Sundin en sköld på kistan med texten:

*Johan Puke Svenska Flottans Ledare under genombrytningen
vid Wiborg den 3 juli 1790. Spillror af Linjeskeppet Dristigheten
hvilket han der förde omsluta här hans stoft.*

Pukes Göholm

Pukes gravkapell på Gö

Sarkofagen byggd av virke från Dristigheten

Pukeminnet i Modelsalen i Örlogshamnen lockade stor publik.

Architectura Navalis Mercatoria

"Architectura Navalis Mercatoria" är ett planschverk från 1700-talet med fartygsritningar. Upphovsman är Fredrik Henrik af Chapman.

Fredrik Henrik af Chapman var en på sin tid internationellt känd fartygskonstruktör. I Architectura Navalis Mercatoria sammanställde Chapman, vad han ansåg vara exempel på sin tids bästa och mest intressanta fartyg. 1768 publicerades verket.

Under 1900-talet har nytryck eller faksimilupplagor kommit ut i Sverige, England, Tyskland och Frankrike.

Boken innehåller sextiotvå stick med ritningar av fartyg och båtar - allt från örlogsfartyg till skutor och små fisksumpar. Några är konstruerade av Chapman själv men många är fartyg eller båttypen han sett under sina resor eller i sin omgivning och funnit intressanta. Enligt uppgift ska ritningarna på Chapmans uppdrag vara utförda av hans systerson Lars Bogman

Meningen var, att Planschdelen av "Architectura Navalis Mercatoria" omgäende skulle följas av en skriftlig förklaring och beskrivning. Av olika skäl dröjde det sju år innan denna publicerades. Den utkom då som ett kapitel - "Beskrifning öfver de Ritningar som finnas uti Architectura Navalis Mercatoria" - i boken "Tractat om Skeppbyggeriet".

Boken jag beskriver är en faximilutgåva från 2013, tryckt i USA. Boken kan köpas från adlibris.com.

Olle Melin

En svensk tiger - Vittnesmål från poliser som vågat ryta ifrån.

Svensk polis har problem. Förundersökningar läggs ned utan utredning, gärningsmän går fria och polisen kompenserar sina brister med att friser statistiken. Trots ökande resurser till polisen fortsätter andelen uppkärade brott att sjunka. Varför är det så?

En förklaring till detta är en repressiv kultur inom organisationen, där medarbetare, som påtalar systemfel, tystas effektivt och systematiskt. Boken avslöjar en myndighet, som lägger oerhörda resurser på att förfölja och straffa poliser, som vågat höja sina röster för att kritisera slarv, övervåld och direkta lagbrott. I boken berättar nio visseblåsare om arbetsgivarens trakasserier. Ständiga polisanmälningar, tvångsremitteringar till psykiatri och misstänklighöjande bland kollegerna blir en del av vardagen.

Det är en skakande läsning, om hur skattemedel förlösas och hur enskilda mals ned för att upprätthålla en osund lydnadskultur.

Författare till boken är Hanne Kjöllér, ledarskribent på Dagens Nyheter. Under mer än ett decennium har hon granskat polis och rättsväsende och är en av Sveriges mest framträdande debattörer.

Boken är utgiven av Fri Tanke förlag (2016). ISBN 978-91-87935-33-6.

Stellan Andersson

Världskrig, kommunism och nazism i själva verket

Vad hände runt Sveriges gränser under andra världskriget. Vilken roll spelade myndigheterna som till exempel Tullverket, som då också innefattade kustbevakningen. Hur var relationerna mellan regeringen och allmänheten och andra länder? Fanns det nazister vid tullens gränsbevakning eller var de flesta offer för ryktesspridning.

Om detta har Jan Berggren skrivit och han har haft tillgång till hittills okända och hemliga uppgifter i generaltulldirektörens arkiv. Här fanns uppgifter om såväl nazister som kommunister, som i de allra flesta fall var helt oskyldiga och hur man försökte spåra dessa. Här återfinns också en omfattande korrespondens mellan tullen och bl.a. Ernst Wigforss och Dag Hammarskjöld.

Jan Berggren är historiker och mångårig chef för Tullmuseet.

Carlssons Bokförlag. ISBN 91-7203 667 2

Olle Melin

Arktisk feber

Arktisk Feber handlar om att förverkliga en dröm och att våga sig ut i det okända. Läsaren får följa med på en fängslande segling upp till Svalbard och den 80:e breddgraden. Det handlar om möten med en vidunderlig natur och ett unikt djurliv, men även stunder av frustration och rädsla, när utrustning går sönder och naturens makter tar över.

Boken är rikt illustrerad med bilder, kartor och tillbakablickar från historiska polarfärder.

Tobias Törnebohm är civilingenjör med segling som sin stora hobby och har i flera år organiserat långseglingar och varit verksam som föreläsare.

Ord & visor förlag. ISBN 978-91-87949-12-8

Olle Melin

Skärgården

Skärgårdsstiftelsen ger varje år ut en årsbok till sina medlemmar, men boken är också tillgänglig för en bredare läsekrets. Årets bok heter Skärgården och är skriven av Ulf Sörenson. Boken är en vägvisare från Örskar till Landsort.

Stockholms skärgård omfattar cirka 30 000 öar utmed Södermanlands och Upplands kuster. Boken innehåller omfattande information om denna fantastiska skärgård och är försedd med ett stort antal fotografier. Man får i första hand se boken som ett välmatat uppslagsverk

Författaren, Ulf Sörenson, är författare, kulturjournalist och fotograf och har tidigare stått bakom det fantastiska verket om

en av Flottan Mäns tidigare medlemmar, Roland Svensson - ömanniskan.

Balkong förlag. ISBN 978-91-85581-99-3

Olle Melin

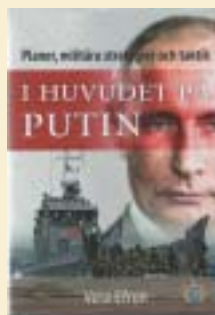
Kan Sverige försvaras - mot vad?

En antologi om svensk säkerhetspolitik. Kan Sverige försvaras och vilka är hoten mot det svenska samhället idag? Dessa frågor har ställts på sin spets efter Rysslands aggression i Ukraina och utökade kränkningar av svenskt territorium. Nato-medlemskap är åter ett samtalsämne i Sverige och valet 2018 beskrivs som ett Nato-val. Samtidigt står Sverige inför säkerhetspolitiska och ekonomiska utmaningar, som kräver en bredare utrikespolitisk diskussion bortom ett ja eller nej till en militär allians. I boken samlas några av Sveriges ledande företrädare för politik, akademi och näringsliv och ger sin syn på, vad som krävs för att möta de utmaningar, som hotar Sverige och det svenska samhället.

Några av de 26 medverkande är: Jan Björklund, Hans Blix, Håkan Buskhe, Karin Enström, Dick Harrison, Peter Hultqvist, Stefan Ring, Sven-Eric Söder och Olle Wästberg.

Redaktörer är: Johan Bergenäs, säkerhetspolitisk sakkunnig och verkar som Senior Associate på Stimson Center i Washington, DC och Mats Ögren Wanger, journalist och står bakom en rad uppmärksammade debattantologier och tv-dokumentärer om samhällsfrågor. Boken är utgiven på Ekerlids Förlag (2015). ISBN 978-91-88193-20-9.

Stellan Andersson

I huvudet på Putin. Planer, militära strategier och teknik.

I denna nya bok om Vladimir Putin av ryskfödda författarinnan Vera Efron, skildras en studie av maktutövning och målmedvetenhet. Boken visar tydligt, hur Putin gradvis - och skickligt - tagit kontrollen över statsförvaltningen, militärapparaten, utrikeshandeln och det inhemska näringslivet samt alla massmedia - både den tryckta och den elektroniska. För svensk säkerhets- och utrikespolitik är det livsviktigt att veta, vilka kort Putin spelar ut och att han som förste statschef efter Andra världskriget och kalla kriget inte dragit sig för att med militära maktmedel ändra Europas fastlagda gränser.

En ytterligare viktig bok av Vera Efron, en bok som är en varningssignal över vad, som successivt pågår och som inte får negligeras varken i Sverige eller i omvärlden. En bok för alla politiker och beslutsfattare att läsa och ta till sig av budskapet! Boken utgiven av Svenskt Militärhistoriskt Bibliotek (2015). ISBN 978-91-88053-13-8.

Stellan Andersson

Kalla kriget 2.1 - Onda imperiets återkomst.

Efter det ryska aggreteringskriget i Ukraina har säkerhetsordningen i Europa brutits. Säkerhetsrådet kring Östersjön försämrats och Sveriges försvar måste stärkas. Militärmanövrarna avlöser varandra och opinionen för och emot NATO mobiliseras.

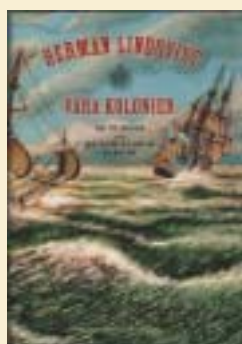
Till bakgrunden hör en totalitär utveckling i Ryssland och en splittring inom EU om motåtgärder. Höger- och vänsterextremismen växer. USA vacklar under svåra uppdrag i flera krigsområden och nedskärningar i försvaret. Ett nytt världsläge uppstår med ett allianslöst Sverige i krigets Europa.

Femton års rysk politik står i fokus för analyserna i Mats Johanssons tredje bok på temat kalla krigets återkomst i ny version. Denna boken är en utbyggd version av böckerna *Det nya kalla kriget* (2008) och *Kalla kriget 2.0* (2013).

Om författaren: Mats Johansson grundade 2011 den utrikespolitiska tankesmedjan Frivärld, är dess ordförande och rektor för utbildningen Utrikesakademien. Tidigare bakgrund som journalist i Sundsvall och korrespondent i Washington, politisk chefredaktör i SvD. Riksdagsledamot (M) 2006-2014.

Utgiven av TIMBRO (2015). ISBN 978-91-87709-84-5.

Stellan Andersson

Våra kolonier

Även Sverige har varit en kolonialmakt med bosättningar och landområden på andra sidan jordklotet. Förvånansvärt litet är skrivet om detta, om man undantar Saint Barthélemy, som det finns en hel del litteratur om. Boken är en spännande berättelse från ångande djungler och skummande hav, om makt och om drömmar om guld och om elfenben. Totalt har vi endast haft fyra kolonier i ordets egentliga betydelse, vi har haft nio, som aldrig blev av, vi har haft åtta besittningar i Europa och ett tjugotal nämnda i svenska officiella handlingar, men inte kom längre än till skrivbordet. Om allt detta kan läs i den här boken.

Herman Lindqvist är omstridd som historisk författare, men han skriver på ett mycket medryckande sätt och man blir fängslad av hans sätt att skriva.

Bonniers förlag. ISBN 978-91-0-013951-3

Olle Melin

När solen gick upp på fel sida

Hemma på landbacken går alltid solen upp, där hon ska, men till sjöss, gentlemen, där kan vad som helst hända!!

Nu skall jag berätta, vad som en gång sig tilldraget hafver och det är sant varje ord! Så sant som det är skrivet!

The time has come," the Walrus said, "To talk of many things.

Det hade sedan nära en vecka tillbaka blivit rutin för unge styrman Suneson:

Upp strax före åtta, hälsa "god morgon" till avgående 1:e styrman och sedan "plocka några morgonhöjder", som skulle sättas samman till en middagsposition under vakten.

Kanalen och Lands End låg tusentalet mil bakom oss och det var bara astronomisk navigation, som gällde.

En morgon som alla andra "trodde jag". Överstyrman hade haft en lugn vakt. Inte en enda båt och utan "något särskilt att erinra", som han tyckte. Båtsman hade varit uppe och fått instruktioner för fartygets dagmän. De skulle vaska och måla nere på däck. Mässkalle hade levererat kaffe till bryggan.

Med ett fast grepp om sextanten i ena näven och stoppuret i den andra, backade jag baklänges ut på babords bryggvinge, ut genom den fina skjutdörren i teak, som jag öppnade med skulderbladet, medan jag önskade "försten" en bra förmiddag.

Ut på babords vinge för att ta förmiddagens första solhöjd! Där ute väntade en "katastrofal och otrolig överraskning!"

Men vi tar det från början

Jag hade mönstrat på, för styvt en vecka sedan i Grimsby, där m/t *Nyköpingshus* i oljeterminalen, vid Humberflodens mynning, lossat sin råoljelast om 16000 ton.

Efter en lång rad av fartyg för Clipper Line, bland flera fartyg; Västindienresa under segel med *Flying Clipper*, råolja i Batangas Fillipinerna, *Ocean Clipper*, orkan i Atlanten med Sveriges största styckegodsare nybygget *Northern Clipper*, Medelhavet med "The white queen of the seven seas", Stella Polaris, så hade jag nu övergivet Clipper Line.

Trelleborgs (Trelleborgs Ångfartygs AB) personalchef raggade nämligen befäl på navigationsskolan och nu hade jag gått i deras lejd mot studielån från rederiet och 58 pund eller 840 kr i hyra., som det heter (månadslön) under sommaruppehållet.

Vi var på väg i storcirkeln sydvästvärt över Atlanten ner till Pointe A Pierre i Trinidad, en ö strax intill Sydamerikas nordkust strax utanför Venezuela på gränsen mellan Karibiska sjön och Nordatlanten, en resa på nära två veckor och mer än 3 600 sjömil

Vi skulle ta full last av "crude oil" (råolja) från Texa-

m/t *Nyköpingshus* byggd på Kockums Malmö 1955, fyra år när jag mönstrade på.

Hon blev som de flesta råoljetankers inte gammal.

Såldes efter några år i Trelleborgs ägo till Bulgarien och skrotades i Split 1976

cos stora oljeterminal i Gulf of Paria på västsidan av den då brittiska ön.

Suneson backade ivrigt ut på babords bryggvinge med sextanten i högsta hugg!

Men var är **hon**!? Var är solen? Här brukade det vara varmt och skönt med den gyllene värmande himlakroppen nära tvärs ut!

Nu var det mörkt och dystert kallt och med morgondag längs skottet.

"Nä nu... Va i alla tusen saltade nitar ... **Detta är inte sant!!**"

Jo det är det!! ....Det finns ingen sol! ..... Putz Weg!!.....Omöjligt!!..... Samma kurs ... klarblå himmel!..... Här har hon funnits hela veckan ....

VAD HAR HÄNT?

Till slut hittade jag solen.

Hon var på andra sidan, andra sidan bryggan för om tvärs ute om styrbord!!!

Där stod utkiken på styrbords vinge och gottade sig i solen helt oberörd av detta universiella himlafenomen. Solen på fel sida!!!

Långsamt började det gå upp för unge Suneson Det är nog inte fel på solen .... Men på oss... men vad??

Vi gick i storcirkeln med i stort sett samma kurs varje vakt, 250 grader när vi lämnade Lands End

Kursändring cirka tre grader varje dygn eller ½ grad per vakt. Nu gick vi 235 grader och skulle så göra! Är det sant?! är det riktig? Nej det var det inte!

En snabb kontroll på magneten (magnetkompassen)! Den visade 050 grader!! Med lite korrigering för deviation och missvisning blev det kontrakurs.

Jag kallade upp överstyrman. "Vi går kontrakurs!" Automatstyrning !!

"Vad i alla Atlantens djupa dalar" !

Är det sant!! Jo det är sant!! "Vi får koppla om till handstyrning ! In med en rorgångare" menar försten!

"Styr på magneten.Styrbords kvarts roder, kom till kurs 235!" löd orden till rorgångaren.

Ja det här är alvarligt. Vi får varsko "gubben" (befälhavaren).

Det stora vita fartget med sitt svarta T i skorstenen girade runt mitt ute i Atlanten till däcksfolkets överraskning och förvåning.

Ja, hur har detta gått till? Varför? Varför har ingen lagt märke till detta? Hur länge har det pågått? Vem är ansvarig?, undrade kapten.

Min solhöjd gav en ortlinje. Vi kunde vara 140-150 mil fel! Fram med sextanten igen! Kryssspejling" på sol och måne. Lite ovan med månen, men gott att den var uppe. Allt sammanställdes med middagshöjden.

Ja, vi låg faktiskt 140 mil tillbakasatta jämfört med normalläge enligt "död räkning".

10 timmars gångtid

Det visade sig, att en av gyrokompassen likriktardioder hade lagt av. Den hade långsamt tickat runt till kontrakurs.

I nattens mörker hade man inte lagt märke till detta. Ingen sjö, som skulle kännas och avslöja en kursändring. Moln dolde kända stjärnor. Lägg därtill en viss ouppmärksamhet efter många händelselösa dygn.

Vid varje vaktskifte skrev man bland annat in gyrokurs och kompasskurs i loggboken. Så hade åtminstone jag gjort efter noggrann kontroll.

Nästa vakt hade bara satt likhetstecken utan att titta till magnetkompassen uppe på toppbryggan. Den skulle ju med samma kurs vara samma som tidigare! Men så var det inte denna gång!

Nu gällde det att lösa aktuell problematik. En nära nog oförlåtlig miss, 140 distansminuter fel. Hur mycket "heavy fuel" har vi förlorat? Säg att vi bränner 24 ton dygnet med 7500 hästkrafter från vår sjucylindriga Kockum-Man diesel. Det blir tio ton och dessutom blir vi sena till

*Författaren
Måns Suneson
tar solhöjden
en del år
senare i ryska
skolfartyget,
fullriggaren
Mir under resa
La Coruna
Medelhavet –
Antwerpen*

Trinidad!

Men, men, men, vi hade turen att vara ett "happy ship" med en vis befälhavare, begåvad eller benådad med god social kompetens och bra relationer!

"Gubben" talade milt och väl med Chieffen (maskinchefen); "Kunde det möjligtvis vara så, att han hade möjlighet att hjälpa "humlorna på däck?"

Ja, yes, well. Han hade faktiskt, när han tänkte efter - tänkte länge - lite extra bränsle "liggande" i en tank! "Bara för ifall ifall"

Nu ökades det "ett hack" i maskin och man kände vibrationerna, styvt en halv knop mer.

ETA (beräknad ankomsttid) var ännu inte sänt per morse. Ingen märkte något (utom ni som läser detta), när vi endast några timmar försenades efter sex dagar och med gott väder, nådde lots vid Pointe a Pierre, Trinidad.

Slutet GOTT, allting GOTT! Detta är en berättelse, som tilldrog sig för länge, länge sedan.

Måns Suneson

Till minne

Bertil Graeve

Vår förenings förre ordförande, Bertil Graeve, avled den 17 april 2016, 82 år gammal.

Bertil blev medlem F M Sundsvall år 1997. Han invaldes i valberedningen år 2000, var styrelsesuppleant åren 2001 -2003 och vår ordförande under tio år, 2004-2014. Bertil erhöll veterantecken samt ankarmedalj i guld nr 125 år 2012 och ledde vår förening som en drivande och entusiastisk ordförande. Han värnade mycket om flottan och sjövärns kåren och var sedan de tidiga ungdomsåren en engagerad seglare.

Bertil Graeve medverkade även förtjänstfullt i valberedningen för riksföreningen under perioden 2007 – 2015. Som vår ordförande ställde han sin segelbåt *Sommarlove* till föreningens förfogande vid många tillfällen, bland annat för trivsamma styrelsemöten till havs, vid Vindhem på Alnö, vid Tjuvholmen och ett flertal olika platser i skärgården kring Sundsvall. Ofta hade då Bertil, i hemlighet, arrangerat någon överraskande och trevlig övning till

sjöss, med t.ex. Sjöräddningen och en god förplägnad var alltid givet ombord. En rolig episod var, när vi under segel mötte en division svenska och en division finska örlogsfartyg under inlöpande till Sundsvall. Fartygen kom på rättvänd kolonn, så hälsningsceremonin blev något långvarig men uppskattad.

Under åren som vår ordförande var Bertil med om att inleda och utveckla ett mycket givande samarbete med Tau-besällskapet Nordosten i Sundsvall, där han också var en uppskattad medlem. Bertil var även en engagerad medlem i Fagerviks Båtklubb, där den vackra och välseglande familjebåten hade hemmahamn.

Vi saknar en vän och en god kamrat och våra tankar går till hustru Marit och sönerna med familjer.

Flottans Män i Sundsvall
Mats Andersson

Rosenbom på plats efter rehabilitering

Den 8 april återställdes Gubben Rosenbom på sin ordinarie plats utanför Amiralitetskyrkan i Karlskrona, Ulrica Pia. Han hade då sedan mitten av november varit inlagd för rehabilitering på Fortifikationsverkets verkstad i Karlskrona. Några säger, att han varit på "Torken", detta kanske hänvisande till Sven-Öjvinds Swahns berättelse om Rosenboms sista tiggarvandring, som enligt Swahn slutade med, att Mats Rosenbom frös ihjäl på vid kyrktrappan nyårsafton 1717. Hela denna historia får dock betraktas som en skröna.

Den gubbe, som besökaren möter utanför kyrkan, är inte den ursprungliga. Den står på plats i norra vapenhuset och gubben utanför passar 2016 på att fylla 60 år. Det var nämligen 1956, som bildhuggaren Karl Karlssons, alias Hästökalles, kopia kom på plats.

Det, som skett under frånvaron från kyrkan, är, att gubben torkats ut, att skavanker i träet har åtgärdats och att en helt ny färgsättning av gubben skett. Den sista åtgärden har beträffande färgval noga gått igenom tillsammans med byggnadsantikvarie Ivar Wenster. Träarbetena har utförts av snickaren Magnus Olsson och måleriarbetena av målarna Klas Malmebo och Andreas Carlsson.

Rosenbom samlar årligen in mellan 50 000 och 60 000 kronor. De insamlade medlen används i Amiralitetsförsamlingens diakonala verksamhet.

Hur konstapelmathen Mats Rosenbom fått ge gubben sitt namn är oklart, Mats Rosenbom, ursprungligen från Åland, kom till Karlskrona i samband med stadens grundande och bosatte sig vid Sundsmaren, nuvarande Chapmansplan. Han avled i början av 1700-talet, men hans stuga stod kvar in på 1950-talet. Kopplingen till Mats Rosenbom är dock svår att se, eftersom gubben utanför kyrkan först i december 1793 omnämns i ett kyrkorådsprotokoll. Hur länge gubben då stått på plats, vet man idag inte.

Hästö-Kalle med sitt verk

Det är förmodligen så, att traditionen med fattiggubbe utanför kyrkan kommer från Finland, där det i dag finns 118 manliga motsvarigheter samt en kvinnlig tiggare och en tiggarsparbössa. Även i Sverige finns nio fattiggubbar utöver Rosenbom, den närmaste i Döderhult utanför Oskarshamn.

Socknarna Kronoby och Pedersöre i Östrerbotten i Finland undantogs från båtsmanshållet mot att de rekryterade skeppstimmermän till Örlogsvarvet i Karlskrona. Detta pågick från 1680 till 1809, då ju Sverige förlorade sin östra del till Ryssland. Namnen Finska kyrkan inne på varvsområdet och namnet Finnagränd påminner om dessa finska timmermän.

Mest känd blev Rosenbom genom Selma Lagerlöfs Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige, i vilken bok Karlskrona får ett eget kapitel och där historien om Rosenbom, Karl XI och Nils Holgersson har framträdande roller.

Nu är, som sagts, gubben tillbaka till glädje för alla karlskronabor, turister och inte minst gymnasieeleverna i Karlskrona, vilka enligt traditionen skall offra en slant innan examen. Men allra gladast är trots allt Amiralitetsförsamlingen för de medel gubben samlar in till gagn för församlingens diakonala verksamhet.

Olle Melin

Rosenboms stuga (närmast i bild)

Amiralitetspastor Daniel Breimert
tillsammans med originalgubben

Magnus Olsson ser till att gubben sitter fast

Två glada målare, Klas Malmbeo till vänster
och Andreas Carlsson

Hatten sätts på plats

Klas Malmbeo lyfter på hatten för Andreas Carlsson

Foto Olle Melin

Blekingenytts reporter,
förste givare efter
rehab

Slutjustering efter genomförd rehab

En ung mans dilemma

Det andra världskriget

gick in på sitt sjätte år. Grannländerna var ockuperade. Endast Finland var fritt men hade ofrivilligt dragits med i stormakternas kraftmätningar. Vårt land hade undgått kriget, men vi hade känt av det med beredskapstjänst för alla vapenföra män, mörkläggning, ransonering och incidenter med gränsskränkningar av flygplan och båtar.

De dagliga bulletinerna från krigsskådeplatserna blev dock mer och mer övertygande om, att kriget gått in i sitt slutskede. De tyska arméerna, som trängt långt in i Ryssland, hade nu fått retirera till sitt lands ursprungliga gränser.

I Frankrike hade västmakterna gjort en lyckad invasion den sjätte juni och trängde nu tyskarna västerifrån. För att slå ut rustningsindustrin och infrastrukturen i landet och demoralisera stridsviljan hos trupper och civilbefolkning bombade armador av stora fyrmotoriga bombplan, mestadels på nätterna, tyska städer och samhällen.

Det var de sistnämnda aktiviteterna, som gjorde kriget mer påtagligt för oss i Sydsverige och särskilt för oss som bodde på öarna i ett fästningsområde med luftvärnskanoner på de flesta öar.

De stora "flygande fästningarna" hade hemmabaser i England, men för att undgå det fientliga luftvärnet vid fronterna tog de en route över Skagerrack och Kattegatt och in över Sverige på västkusten. Här fanns ju det svenska luftvärnet, men det var inte så farligt. Det var en allmän hemlighet, att man inte hade för avsikt att skjuta ner något plan utan bara visa att vi var neutrala. Projektילerna var inställda att explodera på lägre höjd än flygplanens.

En anekdot belyser det lösliga samförståndet:

En kväll då en eskader kom in över svenskt territorium och luftvärnet trätt i funktion meddelade svenskarna per telegrafi: "Ni befinner er i svenskt luftrum". "Det vet vi", svarade en självsäker yankeesignalist. Men så ville man skämta med svenskarna och avlät följande meddelande: "Ni har ställt in projektilerna fel. De når inte upp till oss". "Det vet vi", svarade svenskarna.

Planen tog därefter en sydlig kurs över vår sydkust, bl.a. över Blekinge. Trots myndigheternas varningar för splitter om man vistades ute vid de här tillfällena, lockades man ut i mörkret för att se sceneriet, då strålkastarnas ljustrålar sökte fånga något plan och luftvärnets spårljus steg mot himlen. Det kunde ha uppfattats som ett vackert skådespel, om man inte visste den makabra anledningen.

Framåt morgontimmarna använde många av planen samma stråk tillbaka. Några var då så skadade att de inte nådde hemmabasen och flera tvingades nödlanda i Sverige.

En morgon kom en Flygande fästning på låg höjd in

över öarna utanför Torhamn, följde kusten västerut under det den med jämna mellanrum släppte ut röda signal-ljus för att markera att den befann sig i nöd. En propeller på vardera vingen stod still. Jag kunde se akterskytten i sitt plexitorn och flera framme i den likaledes plexiklädda framändan. Och det slog mig, att männen däruppe bara var några år äldre än jag själv.

Jag fyllde sexton år denna höst 1944. Två år tidigare hade jag gått ut den sexåriga folkskolan och fortsättningskurserna och Sturkös läroanstalt hade inte mer att ge. Yrkesutbildning av något slag stod inte att finna på ön. Jag hade skött posthämtningen till Uttorp, ett förtroendeuppdrag, som inbringat trettio kronor i månaden ända till i våras då min bror Kjell övertog sysslan och jag blev lastkarl på Gustav Sommars mjölkbil.

Lönen här var också trettio kronor... men i veckan. Anställningen var dock ett vikariat, tills Sommars son Stig kom tillbaka från ett arbete på annan ort. Jag hade trivts med det jobbet. Det var visserligen ansträngande vid lastning och lossning, men där emellan fick man ta igen sig. Sommar sporrade mig till att köra lastbilen ibland, vilket naturligtvis var roligt, även om farten inte blev så överväldigande. Bilen drevs ju med gengas och i gummiransoneringens tid kunde slitna däck inte ersättas med nya, utan Sommar fick sko det gamla med en järnring. Så farten blev inte så hög, men desto mera ljudet, eller om man så vill, oljudet.

Så var de yttre betingelserna för mig denna höst, då jag måste skaffa mig ett arbete för att kunna försörja mig. Två jobb hade jag sökt, ett som bodbiträde i Uttorps handelsförening och ett som postbiträde hos Britta Svensson på Kullen, men båda tillsattes av flickor. Och därmed syntes möjligheterna till bärgning på ön vara uttömda. Säsongsarbete på någon av öns gårdar kunde jag inte försörja mig på. Arbetsförmedlingen, som sköttes av grannen Arvid Antonsson, kunde bara anvisa drängplatser uppåt landet och sådana var jag nog för bekväm att tänka på.

På örlogsvarvet i Karlskrona var det flera sturköbor som arbetade. Men för anställning där måste man ha någon yrkesutbildning. Sådan kunde man få vid Verkstads-skolan i Karlskrona, men jag var för ung för att komma in där. Min bror Arthur hade kommit in som sjuttonåring på stipendium och efter sin utbildning till plåtslagare fått anställning på varvet. Men för mig var denna möjlighet stängd.

Återstod så att bli militär. Vilket vapenslag skulle man gynna? Flygvapnet var i vardande och jag var nog inte tillräckligt alert för detta vapenslag. Man handplockade testade aspiranter från de andra vapenslagen vid denna tid. Armén fordrade att man skulle ha fyllt sjutton år, så dit var ingen idé att söka. Så ... efter denna inventering av möjligheter blev bara Kungliga Flottan kvar.

Det hade nog blivit flottan, även om jag inte varit så trängd. För min inre syn hägrade möjligheten att komma ut för att se andra städer och horisonter. Jag förstod att de första åren kunde bli jobbiga, men trivdes jag, kunde

jag ju ha en framtid där. Då jag, utan att nämna mina planer, talade med någon äldre i min omgivning om flottan, fick jag höra mycket, som jag tog till mig. Man prioriterade tryggheten och framhöll talesättet ”Kronans kaka är liten, men säker”. Det militära yrket hade status, även om man inte avancerade så högt i hierarkin.

Men det fanns de, som avrådde, då jag ventilerade mina planer. Man sålde sin själ, sa någon, medan andra var mera timliga och menade, att jag inte skulle vara fri att göra vad jag ville. Jag måste underteckna ett slavkontrakt, som band mig vid flottan i över fyra år och hela mitt liv skulle hängas upp på disciplin och förordningar efter överordnades befallning. Och det fanns de, som fått nog av militärer och såg dessa tillsammans med poliser och präster som maktgalna översittare.

Flottans lägre åldersgräns var nog en kvarleva sedan den tid, då flottans Skeppsgossekår tog in pojkar mellan tretton och sjutton år. Den avvecklades 1939. Där hade de unga pojkarna fått följa med segelfartyg till sjöss under sommarmånaderna och haft teoretisk utbildning under vinterhalvåret. Då de arton år gamla blev ”karlskrivna” kunde de välja mellan ett fortsatt liv i flottan eller något civilt arbete.

Jag förberedde själv mitt liv i flottan. Broschyrer rekvirerades och formulär återsändes, vederbörligen ifyllda och kvitterade av höga vederbörande.

En dag uppvaktade jag landsfiskal *Thunberg* i Lyckebý för att få en straffrihetsförklaring. Tydligt hade jag stört denne mäktige man i middagsslummern för han morrade något om, att jag inte skulle ta för givet att få anställning i flottan. Dessutom skulle jag gjort min framställning till landsfiskalen i Jämsjö.

Men *Thunberg* veknade, allt efter som han mornade till, ringde kollegan i Jämsjö och jag kunde lämna honom med ett intyg om, att jag inte förekom i straffregistret.

Flottan betalade ett honorar om femtio kronor till den, som påverkade någon att ta anställning. Det var något, som jag bara noterat. Men någon dag innan jag skulle inställa mig, frågade *Arvid Antonsson*, om jag inte kunde uppge honom som kandidat till belöningen och så kunde vi två dela den. Jag var ju inte svår att övertala.

Dagens höga molnighet förstärkte vemodet vid mitt avsked på söndagseftermiddagen. Jag skulle ju inte resa

långt eller vara borta länge, men vi visste alla, att jag lämnade min barndom.

Mor hade svårt för att inte visa tårarna och far såg så allvarlig ut. Syskonens ögon återspeglade något av den spänning, jag själv kände inför avfärden. *Inger*, *Gunvor*, *Allie* och *Rolf*, alla tog i hand och önskade Lycka till. *Kjell* skulle följa mig till båten för att ta hem cykeln.

På vägen nedanför huset väntade mina närmaste kamrater för att följa oss till Bredavik, *Eric*, *Kalle*, *Evald* och *Sture*. Vi cyklade i grupp och samtalet bar allvarets prägel inför det faktum, vi inte berörde, men så väl förstod, nämligen att barndomens lekar nu skulle övergå till mera mogen samvaro.

Väl framme vid bryggan kunde vi betitta andra rese- närer, som anlände, alla var idel kända människor. Först då Ångslupsbolagets *Imperator* styrde in mot Bredavik och meddelade sin ankomst medelst den vanliga långa signalen med ångvisslan, tog vi avsked och jag gick ut till piren, där ångbåten skulle lägga till.

Bolagets båtar hade alla säten av trä utmed sidorna. I den främre delen, dit man kom då man embarkerade, placerades gods. Där fanns också manöverutrymmet, en liten kateder med den stora ratten, kompassen och maskintelegrafen som, sköttes av fartygets kapten. En stor del av utrymmet upptogs av maskinkappen. Därnere huserade maskinisten. Ville man inte sitta i denna del av båten, kunde man gå in i den andra, som var mera avsedd för passagerare men inte mycket bekvämare.

Jag sökte ensamheten och satte mig i den främre delen. Då *Imperator* lagt ut och satt kurs till nästa ångöringsbrygga i Sanda, såg jag kompisarna lämna Bredaviks brygga. I en plötslig ensamhetskänsla ångrade jag, det jag gjort och önskade, att jag varit med dem tillbaka hem.

Men när *Imperator* lagt till vid Tallebryggan och jag följde passagerarna upp mot Drottninggatan, hade jag övervunnit hemlängtan. I dessa kvarter hade jag ju lekt som barn och jag hade gjort flera resor med mat och ärenden till far, som arbetade på porslinsfabriken. Då hade jag följt handelshamnens kaj till den andra ändan.

Nu gick jag Drottninggatan bort i hela dess sträckning; gick mot en okänd, men inte desto mindre spännande framtid.

Lennart Silverbark

Kasern Jarramas från väster

Imperator

Handbok IKFN

Hävdande av vårt lands suveränitet och territoriella integritet

IKFN är ju ett begrepp, som nästan varje svensk haft på sina läppar framför allt i samband med de ubåtsjakter, som förekom främst på 1980-talet. Sedan den 2 april i år gäller en ny och omarbetad förordning, en förordning som bl.a. ger klarare besked, när vapenmakt får tillgripas.

Men förordningen innehåller mycket mera och inte minst hänvisningar till andra lagar och författningar som t.ex. Regeringsformen (svensk grundlag), tillträdesförordningen och många andra.

Syftet med förordningen framgår med önskvärd tydlighet av förordet, som delvis citeras nedan. Till detta har jag lagt två moment, som klargör de åtgärder som vidtas vid misstänkt främmande ubåt på svenskt vatten.

Utdrag ur ÖB förord

Enligt regeringsformen, som är en del av Sveriges grundlag, får regeringen uppdra åt Försvarsmakten att använda våld i enlighet med internationell rätt för att hindra kränkning av rikets territorium i fred eller under krig mellan främmande stater. Regeringen har gett ett sådant uppdrag till Försvarsmakten genom förordningen (1982:756) om Försvarsmaktens ingripanden vid kränkningar av Sveriges territorium under fred och neutralitet m.m. (IKFN-förordningen). I förordningen (2007:1266) med instruktion till Försvarsmakten framgår det vidare att Försvarsmakten ska försvara Sverige och främja svensk säkerhet. Försvarsmakten ska upptäcka och avvisa kränkningar av det svenska territoriet. Myndigheten ska dessutom kunna värna Sveriges suveräna rättigheter och svenska intressen samt kunna förebygga och hantera konflikter och krig såväl nationellt som internationellt (2 §).

Försvarsmakten har därmed en särskild roll när det gäller att hävda Sveriges suveränitet, territoriella integritet och nationella intressen. Försvarsmakten ska utföra detta uppdrag i enlighet med tillämplig svensk lagstiftning och inom ramen för internationell rätt (folkrätt). Denna handbok avser att utgöra ett stöd för alla beslutsfattare inom Försvarsmakten som agerar med IKFN-förordningen, och andra relevanta författningar, som grund för att utföra Försvarsmaktens uppdrag i dessa hänseenden. Det är av stor vikt att Försvarsmakten uppträder med fast och konsekvent agerande, och därmed inger respekt och förtroende för myndighetens vilja och förmåga att hävda Sveriges suveränitet och territoriella integritet.

Vidare återges det moment ur förordningen gällande ingripande mot främmande ubåtar

Ubåt inom svenskt territorialhav

66. En utländsk ubåt, som påträffas i undervattensläge inom Territorialhavet, skall avvisas från territoriet. Om det är nödvändigt, skall vapenmakt tillgripas. Då särskilda förhållanden kräver det, får därvid enligt Försvarsmaktens bestämmande vapenmakt i syfte att förhindra fortsatt verksamhet tillgripas utan föregående varning.

Hela förordningen finns att läsa på Försvarsmaktens hemsida

Olle Melin

hermes
REDOVISNING AB

Lars-Erik Nilsson

Auktoriserad Redovisningskonsult

Vi erbjuder hjälp med;
Bokföring, moms, lönehantering
bokslut, årsredovisning och deklaration

Box 33, 263 21 Höganäs mail: hermes.redovisning@telia.com
Tel 042-33 20 15 fax 042-34 19 16 mobil 070-339 12 99

KORSORD

Vinster blir som vanligt produkter från Jonny Ekdahls sjömansarbeten.

Vinnare i denna omgång blev:

Lars Erik Blomqvist Lyckeby

Torgny Larsson Växjö

GRATTIS!

Korsord nr 2-2016 har som vanligt konstruerats

av Gustav Karlsson

Senast den 1 augusti 2016 vill jag ha Din lösning under adress:

Redaktören Flottans Män

Författarevägen 9

371 63 LYCKEBY

Korsord 2 2016

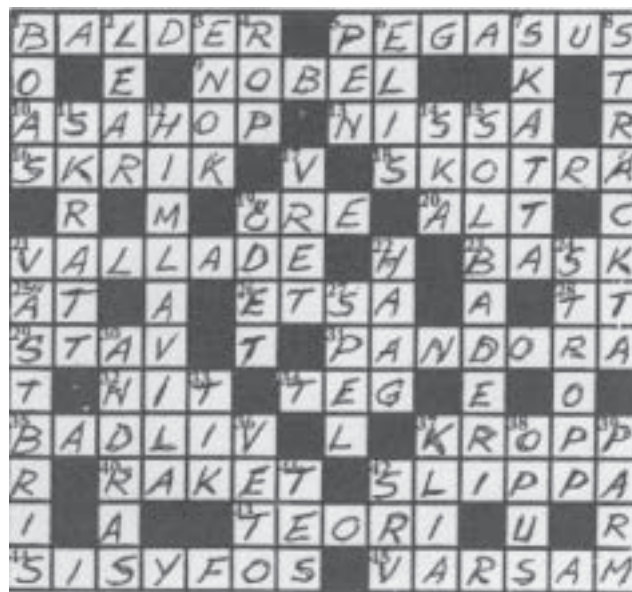
VÅGRÄTA ORD

1	Slapp	16	Kondenserad fukt
4	Ersätta. Trösta	18	1998
9	Större	19	Uträtning
10	Kärlekens gud	20	Kan gammal konjac vara
12	Spetälska	21	Förnuftskritiker
14	Garnmått. Biblisk fru	22	Stärkande krogrunder
15	Rätlinjig	25	Börjar försvaret likna
17	Tidigt	26	Episk dikt med melodi
18	Störst	28	"En himla många"
19	Tvekamp	30	Gjorde nog fenrisulven
21	"Man" i Karlskrona	32	Av ägg och politik
23	Påstruken	33	Säkerhet
24	Snösmältning	36	Lag om anställning
26	Beklädnad	37	Vana
27	Alltsom		
29	Noll		
30	Ultima		
31	Tätting i gråsvartvitt		
32	Vila i frid		
34	Puhs åsnevän		
35	Gammal viting		
37	Bringa till medvetlöshet		
38	Germanskt vandringsfolk		
39	År dagspressens tillkomst		
40	Litet svärd. Dolk		

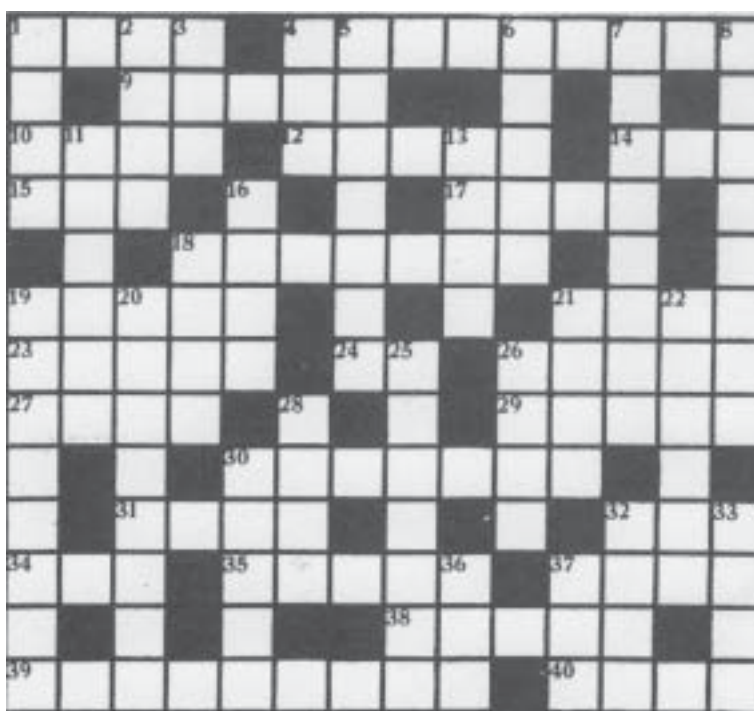
LODRÄTA ORD

1	Spår
2	Malajraseri
3	Behållare
4	Helios är en sådan
5	Virrigt
6	Varningssignal
7	Uppenbar
8	Enstöring
11	Stor
13	Gammal strandpelare

Lösning Korsord 1 2016

Jonny Ekdahls
Knåp och
Knep

SÄKRA DINA VATTEN OCH KUSTER

Ett effektivt marint försvar kräver balans mellan rörlighet och förmåga, mellan modern teknik och erfarenhet. Saab levererar kostnadseffektiva lösningar som med maximal prestanda ökar förmågan att möta framtidens hot.

Saab har ett komplett marint erbjudande. Från fartyg och ubåtar till integrerade stridsledningssystem och delsystem – våra lösningar ökar möjligheterna att upptäcka hot i en alltmer komplex marin miljö.

Saab har en lång erfarenhet av att leverera försvarsprodukter till den marina domänen. Våra kunder får tillgång till århundraden av erfarenhet från vårt samarbete med den svenska marinen. Vi bryter ny mark och utvecklar tekniskt avancerade, oberoende teknologier som löser morgondagens utmaningar. Vi kallar det Saab's *thinking edge*.

www.saab.com

SAAB

Marindag i Karlskrona den 13 augusti

Av tradition genomförs Marindag i Karlskrona vartannat år. Nu är det dags igen och den 13 augusti öppnas grindarna till Örlogshamnen och förhoppningsvis strömmar då publiken in.

När detta skrivs är detaljprogrammet inte fastställt, men besökarna kommer under dagen att bl.a. få ta del av detta

- visning av olika fartyg
- stridsföreläsning med Marinbasens basskyddskompani
- dykare i aktion
- helikopter i verksamhet
- flyguppvisning med JAS Gripen
- hemvärnets verksamhet
- konsert med Hemvärnets musikkår Blekinge m.fl. aktiviteter

Du kan läsa mer om programmet på nätet, forsvarsmakten.se/marindagen

Olle Melin

Så här såg det ut Marindagen 2014

HMS Belos

Ett steg framåt för Marinchefen

Till ny insatschef i Försvarsmakten utnämndes den 18 april marinchefen Jan Thörnqvist, som i denna egenskap har varit förbundets rikshedersordförande. I samband med utnämningen befordrades Jan Thörnqvist till viceamiral.

Jan Thörnqvist är född i Karlskrona 1959 och fick sin första kontakt med flottan via Sjövärns-kåren som tonåring.

1976 ryckte han in i flottan som plutonsofficerselev och påbörjade 1979 utbildningen till regimentsofficer med sjöofficersutnämning 1982. Sedan dess ser karriären ut som följer

1982–1983	Befattningar ombord i huvudsak på minjaktfartyg
1993–1996	Chef röjdykardivisionen
1996–1997	FC minjaktfartyget Ulvön
1998–2001	Stabschef provturskommando Visby
2001–2004	Stabsofficer Högkvarteret
2004–2005	Elev Command College Newport, USA
2005–2006	Chef förbandsutvecklingen Högkvarteret
2006–2009	Chef 4.sjöstridsflottiljen
2009	Force commander operation Atalanta
2009–2011	Chef Marinbasen
2011–2013	Marininspektör
2014–2016	Marinchef
2016–	Försvarsmaktens insatschef

Olle Melin

Ny CM

Den 4 maj i år fick Sverige en ny marinchef. Han heter Jens Nykvist och kommer direkt från chefskapet för 1.ubåtsflottiljen i Karlskrona. I samband med tillträdet i befattningen utnämndes Jens Nykvist till konteramiral.

Han började i flottan 1987 som värnpliktig och hade från början inte tänkt sig en militär bana, men trivseln och arbetsuppgifterna tog överhand, vad gäller yrkesvalet. Han första jobb i marinen var som sonaroperatör på ubåten *Sjöhästen*. Sedan dess har han varit fartygschef på ubåtarna *HMS Halland* och *HMS Gotland* samt skaffat sig en omfattande internationell erfarenhet bl.a. med studier på Naval War College under ett år och som stabschef vid uppdrag i Indiska oceanen, senast 2015.

Tisdagen den 24 maj överlämnade Försvarsmaktens insatschef, viceamiral Jan Thörnqvist, marinchefens kommandotecken vid en högtidlig ceremoni vid Marinbasen i Karlskrona.

Av tradition utnämns CM till hedersordförande i vårt förbund, vilket vår nye CM med glädje accepterat.

Olle Melin

Foto Carolina Lorentzson-Nilsson

Ny chef 3.sjöstridsflottiljen

Kommendör Bengt Lundgren är sedan 2 december 2015 ny chef för 3.sjöstridsflottiljen, där han efterträdde Magnus Jönsson.

Bengt Lundgren kommer närmast från Marintaktiska staben i Högkvarteret

Jimmie Adamsson

Bertil Andreasson avtackad

Vid SMKR representantskapsmöte den 26 och 27 april, som också var årsmöte, avtackades 1:e vice ordförande Bertil Andreasson av ordföranden Anders Emanuelson för sitt mångåriga och meriterande arbete inom SMKR.

Bertil ersatte 2008 dåvarande andre vice ordföranden Christer Olofsson och har varit SMKR representant med ansvar för västra regionen. Bertil har arbetat upp ett mycket väl fungerande nätverk. Han har sört för ett gott samarbete med Försvarsmakten, inte minst inom Göteborgs garnison vad avser stöd till utlandsveteraner och deras anhöriga.

Kamratskap och samhörighet har alltid varit en ledstjärna för Bertil.

Det är få gånger som Bertil har tvingats utebli från styrelsemöten trots en lång resväg till kansliet i Stockholm. Vid sidan av detta har Bertil dessutom varit en drivande kraft inom Flottans Män i Göteborg och har varit aktiv i föreningens styrelsearbete från 1997 och dess ordförande i perioder, sammanlagt 8 år med ett gediget utvecklande av föreningen under denna tid. Hans kunskaper tas idag tillvara genom att han ställer samman den jubileumsskrift som skall ligga klar till Flottans män Gbg 80-årsjubileum 2017.

Hans karriär inom Flottan är lång och meritfylld. Han var aspirant vid KSS 1961 och blev fänrik 1964. Bertil har bl. a. tjänstgjort som ubåtsjaktofficer och chef för provturskommandot för patrullbåtar.

Bertil var därefter chef för 2. helikopterdivisionen och tjänstgjorde även som personalchef vid MKV.

Bo Schagerberg och Lars-Erik Uhlegård

Båtbyggeri
Träbåtsrenoveringar
Ramsågat skeppsvirke
Byggnadsvirke
Massiva trägol
BRÖDERNA RAVANIS
042 346681 • 0732 073314
www.nyhamnssag.se

En liten historia,

Som vittnar om rädslan och respekten för överordnade Den geniale och bekante överdirektören vid Mariningenjörstaten Göte Wilhelm Svensson konstruerade på 1870-talet ett tiotal kanonbåtar, som fick namn efter nordiska gudinnor och andra mera framstående vikingadamer. Dessa kanonbåtar gick i allmänhet under benämningen "Flickorna Svensson".

En av dessa kanonbåtar, *HMS Skuld*, byggdes efter utrangeringen på 1930-talet om till värmecentral för avrustade ubåtar. Som sådan låg *Skuld* i många år vid det s.k. Laget i Karlskrona. För att förenkla underhållet ströks fartygsbotten med asfaltfärg.

Skuld låg en gång för sådan bottenmålning i Polhemsdockan på Lindholmen. På dockbotten stod en stor asfaltgryta på värmning. Den gamla ångkranen for fram och tillbaka på dockkanten och flyttade ställningsbockar. Plötsligt råkar en i kranen hängande ställning välta hela asfaltgrytan. Brinnande asfalt rinner ut på dockbotten och en svart tjock rök stiger upp efter docksidan.

Dockmästaren kommer sättande som en liten terrier,

lutar sig över dockkanten, ser lågorna och röken och rusar tillbaks in i pumphuset. Snabbt får han tag i en telefon och ringer till sin arbetschef, en mariningenjör

- Ingenjören, ingenjören, det brinner i Gamla dockan. Ska vi ringa efter brandkåren eller ska vi släcka själva?

Hämtat ur Gunnar Schoerners bok När skepparpipan drillar

Det händer mycket på Saab Kockums varv i Karlskrona nu

De senaste åren har varit omtumlande för oss anställda på "Varvet" i Karlskrona. Först var det uteblivna beställningar, sedan kom Saab in och tog över som ägare till Kockums och därefter kom så den efterlängta beställningen.

Men det var bara början, nu ska vi börja bygga ubåtar igen. När varvet nu heter Saab Kockums, görs det stora investeringar i produktionsanläggningarna. Många års eftersatt underhåll ska på kort tid tas ifatt. Det handlar dels om att skapa en arbetsmiljö, som är säker och tilltalande och dels om att skapa förutsättningarna för att kunna bygga två helt nya ubåtar, A26.

Vad gäller arbetsmiljön har vi under våren gjort betydande ombyggnationer. Borta är den gulaktiga belysningen, som ersatts med dagsljuslikande ljuskällor. Samtidigt har väggarna rengjorts och målats om i ljusa färger, och det nya, vita innertaket är både ljud och värmeisolerande.

Arbetsmiljön i Stålverkstäderna blir både ljus och fräsch

Även på maskinsidan görs nyinstallationer för att ta bort monotona, tunga och farliga arbetsmoment. Bland annat finns nu en egenutvecklad sliprobot, som ska kunna grada de 45 kilometer spant som blir till de nya ubåtarna. Ett arbete som tidigare utfördes för hand, med risk för belastnings- och vibrationsskador.

Under våren har det gjorts stora förberedelser för att kunna i gamla Flakhallen ta emot och installera det nya valsverket, som ska göra de runda skrovsektionerna. Det är alltid lite skrämmande att gräva och spränga stora gropar inomhus, i synnerhet om det ligger ett stort fartyg uppställt i hallen intill. Men allt förlöpte väl.

Väster om Skrovhallen har också arbetet med att bygga den nya ytbehandlingsanläggningen tagit fart.

Saab Kockums nya sliprobot under intrimning.

Än så länge syns här bara schaktning i marken, men det ska byggas såväl blästerhallar som målningsboxar. Det blir en ny stor byggnad mellan Flakhall och Mekverkstad med stora portar för att kunna köra in hela ubåtssektioner.

Då produktionen av de nya A26-ubåtarna har påbörjats mitt i byggarbetet, är det dessvärre svårt för utomstående att komma in och beundra de nya lokalerna. Men de som jobbar här dagligen kan intyga, att det är en helt ny och modern varvsindustri, som växer fram. Med Saab i ryggen ligger nu marknaden öppen och väntar på att vi ska bevisa vår förmåga att bygga och leverera världens bästa ubåtar. Inte bara för Sveriges flotta, utan även för flera länder runt omkring oss.

Joachim Hallor

Här grävs för att installera valsmaskin till bordläggningen

Helsingborgs Hamn gör ett nytt rekordår 2015

Efter ett starkt 2014 visar Helsingborgs Hamn ett rekordstarkt resultat 2015. När bokslutet presenteras, visar det på ett resultat om cirka 50 mkr.

En effektiv hamn med förmågan att ta nya marknad-sandelar och växa genom samarbeten med såväl nya som gamla kunder är en del av förklaringen till resultat-utvecklingen för Helsingborgs Hamn 2015, det resultatmässigt starkaste året sedan Öresundsbron öppnade 2000.

– Vi är mycket nöjda med utgången av 2015 men minst lika nöjda över att ha skapat goda förutsättningar för fortsatt framgång. Under 2015 skördade vi frukterna av viktiga investeringar, som gjort hamnen ännu bättre för kunderna. Vi har tagit marknad-sandelar på den svenska import- och exportsidan och vi utvecklar och förstärker löpande hamnens effektivitet och erbjudande, säger Niels Vallø, vd Helsingborgs Hamn.

Bland nya samarbeten och volymökningar finns Maersk/Seago och Hapag Lloyd med ytterligare ett anlop i veckan, Baltic Reefer/Cool Carriers med helt ny trafik, Boliden och SCA med nya trafikflöden, Dachser med ny hantering, Green Cargo med en ny tågpendel och Kuehne + Nagel, som valde att flytta flöden till Helsingborgs Hamn.

Under 2015 fortsatte hamnen även investera för framtiden. Under året invigdes bland annat Sveriges moder-naste centralgate, som med avancerad teknik tog branschstandarden för service och säkerhet till en ny nivå. Under 2016 fortsätter utvecklingen av Helsingborgs Hamn med exempel-vis yardplanering och utökade möjlig-heter för större fartyg. Årsredovisningen återfinns på hemsidan.

Andréas Eriksson
CMO, Chief Marketing Officer

Från Gustaf III:s "Amphion" till Carl XVI Gustafs T 46. Ett 20-tal örlogsfartyg och båtar med koppling till Gustaf III, hertig Karl, Oscar I, Oscar II, Drottning Victoria, Gustaf V, prins Wilhelm, prins Bertil och Carl XVI Gustaf presenteras, ävensom fyra kungliga statsbesök i Helsingfors med örlogsfartyg och Mannerheims statsbesök i Stockholm 1919 med en isbrytare! I boken skildras också Gustaf III:s äventyrliga sjökrig mot Ryssland 1788-1790 där utgången hängde på ett hår och flera andra dramatiska örlogshistoriska händelser. I boken finns ca 110 oljemålningar, kartor och fotografier. Oljemålningarna är utförda av de kända marinmålarna J.D. Schoultz, Jacob Hägg, Herman af Sillén, Christer Hägg, Håkan Sjöström m.fl. En praktbok! 176 sidor. Pris 450 kr. Numrerad bibliofilupplaga, 150 ex, med exklusiv pärm, 750 kr.

En närmare presentation av boken finns på magnusullman.com
Du kan beställa boken på tel: 0708 1919 29 eller
e-mail: magnus.ullman@lmlaw.se

Boken levereras med en inbetalningsavi till angiven adress. Priset inkluderar porto och emballage. För leverans till adress i utlandet tillkommer extra porto med 90 kr.

BOKFÖRLAGET MAGNUS ULLMAN

HELSINGBORGS HAMN PORT OF HELSINGBORG

Populär föreläsning om svenska sjöminor

Marinmuseums lunchföreläsningar är välbesökta och Carl Gustav Franséns föreläsning om svenska sjöminor var inget undantag. På trettio minuter fick åhörarna sig till livs en flerhundraårig utveckling av den svenska sjöminan.

I en närmast fullsatt hörsal berättade numera pensionerade kommandörkapten Carl Gustav Fransén om sjöminans utveckling, som sträcker sig tillbaka ända till 1783 och fram till millennieskiftet. Fransén har en lång varierande tjänstgöring inom minvapnet i flottan både i sjötjänst på minröjande enheter och som både sekond och chef på dåvarande min- och långresefartyget *HMS Carlskrona*. Tjänstgöringarna har även omfattat dåvarande marinstaben, minbyrån och Försvarets materielverk i befattningar för sjöminsystemet. Fransén har stora och ingående kunskaper om svenska sjöminor och under flera år forskat och kartlagt de sjöminor och minbärare, som ingått i marinen sjöminesystem.

Början 1783

Fransén inleder med att berätta, att de första tankarna på

Ostermans mina 1831. Ritning hemförd från USA av övlt Klinckowström. Modifierad och tillverkad i okänt antal av tygmästare C D Osterman vid artillerigården i Karlskrona.

ett sjöminesystem i Sverige sträcker sig tillbaka ända till 1783, då C A Ehrensvärd gjorde sprängförsök på Riddarfjärden i Stockholm och senare i Karlskrona med elektrisk antändning av "minkistor". 1808 kom det första i detalj kända förslaget till en svensk mina, men det dröjde till 1831, då tygmästaren Osterman vid Örlogsvärvet i Karlskrona konstruerade och tillverkade den i dag äldsta, bevarade sjöminan. Ett exemplar av minan finns på Marinmuseum.

Egen födelsedag

Minvapnet har en egen födelsedag, nämligen den 21 april 1863. Denna dag beslöt Kongl Maj:t att tillsätta en kommitté för att undersöka de av Nobel uppfunna s.k. undervattensminorna. Tio år senare hade flottan utrustats med både bottenminor, flytminor och stötminor och för att hantera dessa byggdes även en ångkranpråm.

Utvecklingen fortsatte genom åren med olika prover och anskaffning av sjöminor och då även för försvar av

Carl Gustav Fransén, här vid minan M/F:7 LYDIA, som ingår i Marinmuseums samlingar.

Fransén har stor erfarenhet av sjöminor i den svenska marinen och har tjänstgjort på minsvepare, varit chef för Minskolan, fartygschef på *HMS Carlskrona*, stabsbefattningar för minvapnet vid dåvarande marinstaben och chef för Minbyrån vid Försvarets Materielverk.

hamnar som en följd av det utbyggda järnvägsnätet och förbättrade sjöförbindelser med ångfartyg.

Sekelskiftet 1900

År 1902 grundades Kustartilleriet (KA). Vid sekelskiftet var så gott som alla minor anpassade för det fasta minförsvaret (kabelkontrollerade minor) och tilldelades KA. För flottans del fanns det inga egna okontrollerbara minor med automatankare och som kunde fällas från minräls på örlogsfartyg. Från år 1912 började fasta mineringar läggas ut i fredstid och den första lades ut i Oxdjupet. De första nytillverkade minorna på 1900-talet hade automatankare men var inledningsvis inte avsedda att fällas från flottans fartyg.

Första världskriget

För svensk del blev sjöminan en viktig komponent i försvaret. Detta resulterade i byggandet av minkryssaren *Clas Fleming* år 1914, dock utan att några egentliga okontrollerbara sjöminor fanns att tillgå. Första världskriget får anses som genombrottet för och en brytnings-tid för den svenska sjöminan och den första egentliga produktionen av okontrollerbara sjöminor började. Behovet av att fälla minor från ubåt ökade och 1915 projekterades en minubåt för att fälla minor. Projektet lades dock ned, då det ansågs allt för riskabelt för ubåten.

Mellankrigstiden

Från sekelskiftet fram till andra världskriget genomfördes de flesta nysatsningarna på flottans minor. Laddningarnas storlek ökade för att få större effekt liksom behovet av minor avsedda mot ubåtar. Bristen på minor var dock stor och Fransén berättar, att under perioden genomfördes en rad olika försök med högst varierande resultat för att råda bot på detta. Ett av dessa lite mer udda var en "mina" som bestod av en bensinbehållare med

600 kg bensin som antändes av en trotylladdning och det passerande fartyget skulle hamna i ett brinnande fält.

Nyanskaffningen av minor var trots behovet begränsad under mellankrigsperioden och trots flottans behov av 5 000 minor var tillgången knappt hälften i början av 1930-talet. KA, som sedan bildandet 1902 svarade för det fasta minförsvaret, disponerade i slutet av 1930-talet 1 900 minor bestående av en mängd olika typer och varianter. Krigsmolnen började hopa sig över Europa under senare delen av 1930-talet och avtal tecknades vid olika industrier för krigsproduktion både för minor och sjunkbomber.

Andra världskriget

De första avståndsminorna för svensk del var ett förslag på en svensk magnetmina och förebilden var en engelsk magnetmina, som 1940 överlämnats av tyskarna. Några minor av samma typ tappades senare av engelska bombplan, som flög över Skåne på sin väg mot minfält i södra Östersjön. Undersökningarna av de bärgade minorna visade att det, förutom magnetik, även fanns en akustisk sensor, vilket sedan även byggdes in i de svenska minorna.

Minan Lydia

Tekniken med avståndsminor utvecklades snabbt under andra världskriget, men redan 1939 påbörjades ett hemligt projekt och ett ganska originellt koncept. Det var minan M/F:7 LYDIA, som var en mina, som vilade på botten men med ett lätt tryck. Akustiken från ett fartyg väckte minan, som därefter steg mot ytan. För att bromsa den uppåtgående rörelsen i slutfasen, fälldes ett par vingklaffar ut från minan. Träffades den av ett fartyg detonerade den genom kontakt med skrovet. Om kontaktverkan uteblev, sjönk minan åter mot botten och intog ett vilande läge i avvaktan på nästa fartygspassage. Principen fungerade och 300 minor av typen anskaffades.

Sjunkbomber

Det från början av 1900-talet allt större hotet från ubåtar medförde, att sjunkminor började konstrueras. De första konstruktionerna kom åren 1917 och 1918 och sedermera kom benämningen att bli sjunkbomb. Olika varianter tillverkades genom åren och produktionen blev omfattande under andra världskriget, där sjunkbomb M/33 tillverkades i 10 000 exemplar. Nya modeller har utvecklats och då även för fällning från helikopter.

Efterkrigstiden/Kalla kriget

Under tidsperioden efter andra världskriget företogs olika projekt för att ta fram mintyper för flygminfällning. Svårigheten låg främst i att få fram lämpliga flygplan och flygminfällning upphörde i och med utrangering av andra världskrigets tunga bombplan.

Den tekniska utvecklingen efter andra världskriget kännetecknas av en förbättring av avståndstekniken och under 1990-talet datoriserades minorna. Detta tillsammans med nya sprängämnen har medfört, att minorna

bättre kan urskilja mål och de har fått en kraftigare verkan av sprängladdningen.

De sista nytillverkningarna av minor under förra seklet var ubåtsgördelminan F 80 och det rörliga minsyste- met M 9 för KA:s då nyorganiserade amfibieförband. En nyutveckling av målsökande minor och förbättrad teknik och standardisering innebär moderna och effektiva minor.

Mycket har hänt de 200 åren fram till millennieskiftet, vilken är den tidsperiod Franséns studie träcker sig. – Att sia om framtiden är inte så enkelt, sekretessen är av naturliga skäl hög, men undervattenstekniken utvecklas snabbt med en kombination av tekniken i minor, torpeder och robotar.

Ingmar Elofsson

Läs mer:

www.docplayer.se ”Svenska sjöminor under 200 år. En historisk sammanfattning”

Fakta om svenska minvapnet:

År 1800-2000 genomfördes minst 125 olika minprojekt
Före VK II disponerade flottan 2 500 sjöminor, efter cirka 13 000.
KA hade cirka 2 000 minor

Under VKII tillverkades 10 000 sjunkbomber

Mintyper:

107 olika typer av sjöminor

5 olika typer av rörliga minor

20 olika typer av sjunkminor

Minbärare

57 fartyg

3 flygplanstyper

Mina M/77, tung kontrollerbar mina för det fasta minförsvaret. Tillverkad i tre storlekar, N:o 1 – 3. På bilden N:o 1 med laddning 300 kg gevärskrut. Mintypen fanns kvar ända till 1958, men då modifierad i flera omgångar.

Mina M/14. Flottans första förankrade kontaktmina. Laddad med 50 kg trotyl.

Engelsk mina Mk 1 – 4. Bottenavståndsmina (Ba) med magnetisk induktionsstav. Överlämnades av tyska marinen till Sverige 1940. Innebar en ”revolution” för svenska marinen, som snabbt fick bygga

Lokalföreningarna informerar

Region Nord

Sundsvall

Äntligen är det vår och sol, så man kan leva upp igen.

Årsmötet i februari ligger en bit bakom oss, och gick som en dans under hedersledamoten Harald Häggströms ledning. En ny medlem hälsades välkommen, Martin Persson, som till vardags är befälhavare på ett av SCA fartyg, *M/S Obbola*. Vi fick även en ny hedersmedlem, Gösta Lundström, infödd Sundsvallspojke, med god kännedom om staden och gamla tiders Flottans Män.

Dykaren Ulf Allringer höll ett intressant föredrag om segelfartyget *Ester*, byggt 1901 på Neglinge varv, Lidingö, som bärgades från 54 meters djup utanför Köpmanholmen vid Örnsköldsvik. Fenkölsracern *Ester* undergår nu en renovering efter 80 år på havsbotten. Kvällen i övrigt passerade i gammal god stil med hjälp i köket av Chartrin Winlöv, Mona Ruda och chefskocken Kurt.

Den 17 mars samlades ett 15-tal medlem-

mar till vår numera uppskattade fikaträff på stadens stolthet, Kulturmagasinet. Ordföranden Cave Johansson, hälsade välkommen och informerade om den närmaste tiden med bl.a. regiondagen den 20 augusti m.m., då vi firar föreningens 70-årsjubileum med att segla runt i hemmavattnen ombord på *M/S Medvind* bl.a. njutande av stor sjöbuffé med underhållning.

Föreningens före ordförande, Bertil Graewe, har avlidit den 17 april 2016, 82 år gammal. Bertil ledde föreningen under många år och var en drivande ordförande. Han värnade mycket om flottan och sjövärnsskåren samt var under hela sitt liv en engagerad seglare, ända sedan de tidiga ungdomsåren. Vi saknar en god kamrat.

Flottans Män, Sundsvall, avslutar med att önska alla Flottans Män i Sverige en fin, varm och härlig sommar.

Gert Malmqvist

Medlemmen och föredragshållaren
Ulf Allringer

Region Mitt

Gotland

Vinterns och vårens program har genomförts enligt fastställd plan.

Årsmötet genomfördes 27 februari och styrelsen har nu följande sammansättning: Olof Berglund ordförande, Lars Ellebring sekreterare, Marita Wöldern kassör, Sören Strand ledamot, Klas Berg ledamot och stugfogde, Lars Danielsson ledamot och programansvarig samt Olle Håkansson ledamot och klubbmästare

Sista torsdagen i varje månad har vi kamratträffar med sedvanlig ärtsoppa och ett intressant föredrag, t.ex. har Gunnar Sillén kåserat över ämnet "Sjöstycken och kaptenstavor", Tryggve Siltberg har berättat om "Amiral Bodisko och den ryska ockupationen av Gotland 1808", Anders Sandgren kåserade från sin tjänstgöring på *Orion* samt Adrian Ström talade om "Skolfartyget *Shamrock* 100 år, historik och dagens ungdomsverksamhet".

Vårterminen avslutades med en gemensam städdag av Marinstugan den 11 maj.

Vi kan se tillbaka på vårens aktiviteter med tillfredsställelse, kamratskapet är gott och vi har även välkomnat nya medlemmar till föreningen.

Under kommande sommaruppehåll ser vi fram emot marina fartygsbesök, det brukar bli några i Visby hamn.

Framtiden för vår Marinstuga är fortfarande oklar. Vi har nu fört diskussionen under åtta år med Region Gotland. Beslutet från Regionen är, att stugan inte kan ligga kvar på nuvarande plats, eftersom området är klassat som parkmark i stadsplanen. Vi fortsätter med envishet att försöka övertyga politiker och tjänstemän, att vår verksamhet skall få fortsätta på nuvarande plats.

Flottans Män Gotland tillönskar alla en innehållsrik och givande sommar.

Olof Berglund

Norrköping

Årsmötet lördag den 20 februari inleddes som brukligt en värdig parentation över de kamrater, som avlidit under det gångna året. Fanorna hanterades vant och stilfullt av två "past presidents", och den högtidliga ceremonin avslutades med en tyst minut.

Även i år var det Nils Borin som ledde mötesförhandlingarna och efter godkännande av stadgenliga rapporter och redovisningar, fastställdes valberedningens förslag till styrelse och övriga föreningsfunktioner. Styrelsen omvaldes i sin helhet, med Robert Hillgren som ordförande.

Robert redogjorde för det aktuella läget beträffande föreningens lokaler. Huruvida byggnaden kommer att rivas eller inte, återstår att se efter utvärdering av markprovtagningarna, men oavsett husets öde kunde han redan nu delge ett dystert besked.

Den 27 januari hade han fått ta emot en uppsägning av hyresavtalet, att gälla från kommande årsskifte. Han nämnde, att ett par alternativa förslag till nya lokaler hade

I mitten ses köksmästare Lasse, flankerad av sina medarbetare Per-Ove, Gunnar, Urban och Rolf.

varit uppe till resonemang med kommunen, men att situationen i dagsläget var mycket oklar.

En motion hade inkommit, och förslaget var att återta det tidigare namnet "Östergötland". Motionärens motivering var, att det återigen endast är en förening verksam i länet och att många orter i regionen finns representerade i medlemskretsen.

Inte helt oväntat möttes förslaget av en kompakt motargumentering och den inte alltför besvikne Kolmårdsmotionären, fick se styrelsens avstyrkande enhälligt bifallas av mötet.

Desto mer uppskattad var Gunnar Lindströms repris på sin färdigbehandlade motion in natura, när han återigen överlämnade en flaska vodka, att på lämpligt sätt förvaltas av barmästaren. Gunnar utmanade föreningskamraterna till liknande initiativ.

Efter att Nils förklarat förhandlingarna avslutade och överlämnat klubban till vald ordförande, upplöstes den formella delen av det, som tycks bli det sista årsmötet i den här Kajutan. Dock är det några, som trots allt tror, att det kan bli ytterligare år på Saltängsgatan. Deltagarna kunde nu förena sig med de inbjudna damerna på övervakningen till en vid årsmöten sedvanlig cateringmiddag.

Där var det dukat för drygt 60 personer och den proffsiga personalen, såg snabbt till, att alla hade en "Toast Skagen" på förrättsassietten. Efter den serverades en huvudmeny, bestående av helstekt oxfilé med potatisgratäng och svampsås. Den utsökt välsmakande måltiden avrundades med kaffe och kaka, och för den som så önskade hölls även avecdisken öppen.

Denna lekamliga njutning följdes av samling i Kajutan för kvällens kulturella tilldelning. Det var trubaduren Bernt Tornefjell, som med stöd av Willy Landstedts gitarrackompanjemang, bjöd på en stunds underhållande Cornelistolknningar.

I början på mars gick styrelsen ut med ett upprop, där man uppmanade medlemmar-na att rannsaka minne och vetande, med

tanke på lämpliga lokaliteter för föreningens framtida verksamhet. Det kommunen hittills haft att erbjuda, har befunnit sig långt utanför de ekonomiska ramarna.

"Filmaften" var tema för träffen den 16 mars och efter en informativ introduktion av Björne Kölvik, visades en film om olika krigsmaskiners förmåga att förstöra och förinta. Bland oupphörliga kanonsalvor och bombkrevader var det svårt att uppfatta den engelskspråkiga kommentatorsrösten, vilket Björne mycket riktigt påpekat vid sin presentation. Före filmvisningen serverades kvällens måltid, som bestod av snapsvänliga sillsnitter och en klassisk ärtmiddag.

Vårens klubbafoten i slutet på mars, lockade ett 30-tal kamrater till en stunds trivsamt umgänge i Kajutan, där det som komplement till barens utbud var uppdukad med sedvanligt tilltugg och varmkorv med bröd.

Jan Knutsson visade en film om det tyska slagskeppet "Admiral Graf Spee" och dess sista sjöslag utanför Sydamerikas kust 1939. Skeppet blev allvarligt skadat och sänktes senare i gränsfloden "Rio de la Platta", på order från befälhavaren, som därefter tog sitt eget liv.

Vid måltidsträffen den 13 april ingavs lite speciella förväntningar, så till vida att man i "byssan" kunde se stjärnkocken och FM-kamraten Lars Karlsson. Här i stan är nog Lars mest känd från sin tid som kökschef på kompisen Peter Ölanders populära "Peters Steakhouse".

Peter blev riksbekant, i samband med att han som kostansvarig turnerade med Åby-Ericssons fotbollslandslag. När han senare övertog Norrköpingshotellet "President", fanns köksmästaren åter vid hans sida för att organisera restaurangverksamheten.

De högt ställda förväntningarna kom inte på skam, när Lasse tillsammans med sina flinka medarbetare serverade en tvårätters med "Matjessill tartar" som förrätt. Varmrätten bestod av fläskytterfilé med tomat och chilisås samt smörslungad färskpotatis.

Håkan Fredriksson, som är ordförande i

F13 Kamratförening, höll ett intressant anförande om incidentberedskap med skrämmande hotbilder från kalla krigets dagar. Han berättade även om Bråvallaflottiljens framträdande och ärofyllda roll i Flygvapnets historia. Som avslutning på kvällen presenterade bröderna Putkinen, sin far Mattis bok, "FÄNGE, SPION, PARTISAN".

Det kan tänkas att det infann sig en viss känsla av vemod hos de kamrater, som lördag den 23 april slöt upp till det som kanske blev en sista vårstädning i den lilla parken, en härlig oas som kommer att saknas av många.

I det sammanhanget är det passande att rikta ett särskilt tack till Evert Elgefjord och Rolf Carlsson, Evert, som drivande eldsjäl när det gällt föreningens trädgårdsförpliktelser och Rolf som rosornas speciella beskyddare.

I år är det 20 år sedan föreningens lokaler på Saltängsgatan invigdes av riksförbundets ordförande, Gunnar Bengtsson. Datumet var den 19 april, men på grund av rådande omständigheter ägnades ingen speciell uppmärksamhet åt jubileet.

Med varm och solig försommarhälsning från Östergötland.

Bosse Petersson

Stockholm

Föredragskvällar

Lokalföreningen i Stockholm fortsätter även detta år sin satsning på föredragskvällar i Örlogshemmets konferenslokaler. Först ut den 9 februari var Björn Meijer från Kustbevakningens nordöstra region. Vi fick en dagsaktuell inblick i KBV verksamhet i Medelhavet, dels det arbete KBV 001 besättning under sommaren hade utfört för att undsätta migranter i överfulla och livsfarliga farkoster och dels för insatsen med KBV 477 i vattnen utanför den grekiska ön Lesbos. Föredraget beledsagades av unika bilder från räddningsoperationer samt gav en inblick i hanteringen baksida, där skrupelfria människor snabbt säkrade båtar och motorer, när migranterna nådde land. Gummibåtar och motorer skulle nämligen återföras till den turkiska sidan för att användas till nya migrantresor över det smala sund, som skiljer Turkiet och Grekland. Tack Björn för ett informativt och skickligt framfört föredrag!

Nästa föredrag hölls den 12 april då kommandörkapten Christian Allerman talade om Ryssland. Efter att under två perioder med några års mellanrum ha tjänstgjort som försvarsattaché i Moskva har Christian fått en djup kunskap om, hur inte bara Putin utan också hur "Ivan och Olga" uppfattar Väst. Media i Väst fokuserar gärna på, att Ryssland för en expansionspolitik genom

bl.a. annekteringen av Krim, militärt stöd till ryssvänliga upprorsmän i östra Ukraina och genom att göra hotfulla politiska uttalanden mot inte minst de baltiska staterna. Christian förflyttade dock sina åhörare till världen sedd från Moskvas horisont. Bilden blev då, att det är Väst, som håller på att "äta upp" och ringa in Ryssland. EU och NATO har kommit allt närmare Moskva och om också Ukraina skulle bli medlem i NATO och EU skulle Ryssland bli instängt av NATOs stridskrafter. Detta är ryssarna livrädda för och de kommer att göra allt för att hålla den flanken fri. Det ryska folket har heller aldrig förstått och kunnat acceptera, att Krim genom politiskt spel gick förlorat och blev en del av Ukraina, när Sovjetunionen föll. Därför finns i Ryssland i princip inte någon förståelse för Västs bröstitoner om att införlivandet med moderlandet skulle vara olagliga.

Man måste känna sina fiender och Christian inte bara förstår det ryska tänkandet, utan har också förmåga att pedagogiskt föra sina kunskaper vidare och få sina åhörare att inse, att myntet faktiskt har två sidor. Vi tackar för ett utomordentligt intressant föredrag, som blev en riktig ögonöppnare.

Efter sommaren fortsätter satsningen på föredrag. Du hittar höstens program på vår hemsida och självfallet är du som en Flottans Man välkommen, även om du inte tillhör Stockholmsföreningen.

Krister Hansén

Årsmötet 2016

Torsdagen den 10 mars hade Stockholmsföreningen sitt årsmöte med 64 deltagare. Mötet hölls i konferenslokalen på Blasieholmens restaurang. Vår ordförande Örjan Sterner inledde mötet med parentation och han läste upp namnen på de kamrater, som lämnat oss under 2015. Ett tänt ljus brann för att hedra deras minne. Vår kaplan Kenneth Landelius talade om respekt för allas livsgärningar och tryggheten i att bo i ett land utan krig och tilliten till att ha ett starkt försvar.

Vi hade sedvanliga årsmötesförhandlingar och ordföranden presenterade ett preliminärt aktivitetsprogram för 2016.

Styrelsen konstituerade sig efter mötet och har nu följande sammansättning: Örjan Sterner ordförande, Krister Hansén skattmästare.. Ordinarie ledamöter är Lennart Bresell, Birgitta Nordenbris, Lars-Göran Gahmberg, Fredrik Scholander, Krister Lundvall och Sven Sahlsten. Suppleanter är Carl-Olof Berglund, Lars Blomqvist och Leif Lindberg.

Efter mötet väntade middagen på Blasieholmens restaurang. SOS och Pytt i panna serverades. Snapsvisor blandat med marina sånger sjöngs och förhöjde stämningen under middagen.

Birgitta Nordenbris

Södertälje

Årsmötet för 2016 avhölls den 5 mars i Nyckelskolans lokaler. Efter en något turbulent valprocess utsågs följande styrelse: ordförande Thomas Westerberg, vice ordförande Lennart Persson, sekreterare Håkan Ågren, kassör Christer Norman, Ledamöter Anders Westerberg, Jörgen Sandås och Kenneth Sandås, suppleanter Tommy Carlsson och Anders Höglund.

Efter den formella delen vidtog den sedvanliga förtäringen av de utsökta smörgåstårterna från Järna, som alltid serveras. Lite drickbart i form av vin och öl fanns även tillgängligt.

En annan återkommande höjdpunkt var som alltid vinlotteriet, där stora summor spenderades i hopp om en åtråvärd vinst.

Vår ö, Notholmen, öppnades enligt planerna den 16 april. Vädret var inte det allra bästa, men man kunde ju alltid drömma om kommande sommarkar.

Notholmen (N 59.03. 257.; E17.40.968.) välkomnar alla Flottans Män, så passa på att besöka oss, om ni är i närheten. Vi har bryggor för besökande båtar (lite mer än 2 meters vattendjup) och de som kommer landvägen parkerar på fastlandet och får sedan en kortare båttur med roddbåt till vår ö. Mer uppgifter om uthyrningsstugor etc. finner man på vår hemsida: Flottans Män Södertälje.

Vi firar Sillfrukost (numera Sillunch) lördagen den 18 juni, midsommar fest i dagarna två, 24-25 juni samt kräftskiva den 20 augusti.

Sen får vi inte glömma det viktigaste evenemanget på Notholmen under 2016:

Region mitt 5- kamp lördagen den 3 september.

Lennart Persson

FM Södertälje Notholmen

Västerås

Bilmuseet i Köping.

En skön vårväll begav sig några motorintresserade i vår kamratförening till bil- och

motormuseet i Köping. Vi togs emot av en kunnig guide, som livfullt och pedagogiskt berättade om bilarna, deras historia och de

Roter Teufels kanondäck med del av besättningen.

berömda personer, som ägt dem. Bilarna, dammfria och skickligt renoverade, var i sådant skick, att man kunde tro, att de kom direkt från fabriken.

Det var också en överraskning, att museet hade en Isotta-Fraschinimotor i sin samling. Dessa motorer satt i våra torpedbåtar, och det blev ett kärt återseende för motormännen Tomas och Mats, som hade mycket att berätta om motorerna och sin tjänstgöring ombord på torpedbåt.

Köpings bilmuseum kan man återvända

till, för där finns så mycket "bilgodis", att man inte hinner ta till sig allt under ett besök.

Mälarens sjöförsvär har stärkts - Fartyg med 8 kanoner.

Mälaren, 12 (land)-mil lång och 6,5 mil bred och med cirka 8 000 öar, holmar och skär, värt att försvara, har fått ökad marin närvaro.

Koggen Roter Teufel med åtta kanoner har sin hemmahamn i Västerås.

Skämt åsido, Flottans Män i Västerås har

fortfarande förmånen att få delta i arbetet med detta sjöhistoriska fartyg och vi har väldigt roligt.

I Frösåkers vikingahamn, tillsammans med ett 20-tal kopior av vikinga-båtar av olika typ, ligger fartyget och hon har gjort årets första seglats på Mälaren.

Vi önskar alla en skön sommar

Kamratföreningen i Västerås
Bengt Larsson

Region Syd

Karlshamn

Full fart framåt

Perioden sedan förra numret av tidskriften har varit mycket aktiv. Våra duktiga styrelsemedlemmar Bosse och Sewe har iordningställt ett nytt styrelserum, som vi med glädje ser fram emot att jobba och umgås i.

Den 11 och 12 mars så hade vi ett regionmöte i Karlshamn. Alla föreningar utom Kalmarsund var närvarande. Vi hade ett tiotal övernattningsgäster i vårt föreningshus. På fredagskvällen hade vi ett mycket mysigt "förbrödringsmöte" i vår lokal. Vi åt och drack gott och berättade trevliga historier för varandra. Dagen därpå var huvudtemat för mötet diskussioner kring SWOT-analysen och vad vi kan göra, för att föreningen skall kunna lösa de externa negativa hot, vi har. Det kom flera goda idéer som att ordna PUB kvällar, aktivera äldre mer på olika sätt samt arbeta på att få in yngre medlemmar. Vi kanske inte har rätt utbud i våra aktiviteter för den yngre gruppen. Vi bör också umgås mycket mer mellan våra föreningar, ta lärdom av varandra och öka samhörighetskänslan. Det är också viktigt med medlemsvården! Vi diskuterade också, varför vi är så rädda för att tala om, vilka kunskaper vi har inom våra föreningar i landet. Vi skulle kunna använda detta till att starta studiecirkel, att kunna förmedla våra kunskaper genom olika föredrag i andra föreningar och för att sprida kunskapen om FM samt att kunna finna gemenskap mellan olika intressen. Bara inom vår förening i Karlshamn så har vi ekonomer, maskinister, teletekniker, marknadsförare, tandläkare, fiskare, frimärksspecialister, lärare, personaladministratörer, kockar, navigatörer, mekaniker, kylspecialister, elektriker, ja, jag kan göra listan hur lång som helst. Jag tycker det är självklart att vilja tillhöra en förening, där jag kan få så mycket kunskaper, men detta talar vi inte om till presumtiva yngre medlemmar.

Vi är mer en gamla "flottistpensionärer"! Inom styrelsen har vi startat ett matlag-

ningsgång, som lagar mat och sedan åter tillsammans en gång i månaden. Nu är det dags att bjuda in våra respektive till en supéaf-ton.

Vid datorn
Rolf Pärnhem

Nytt styrelserum

Malmö

Vårt årsmöte hölls den 15 februari. Förutom den vanliga dagordningen vid ett årsmöte visade och berättade vår ordförande Hans Carlsson bilder och filmer ur sitt stora arkiv. Det verkar inte finnas någon hejd på, hur mycket Hans har att berätta om flottan och allt däromkring. Han skulle kunna vara föredragshållare på varje möte och varje gång ha något nytt att berätta.

Till årsmötet i mars hade vi bjudit in yrkesfiskaren Per Persson från Abbekås. Per, som är ålafiskare i fjärde generationen, be-

rättade fångslande om, hur hans far och farfar bedrev fiske utanför Sandhammarens riskabla kust, medan hans farmor och faster tog hand om en del av fångsterna och arrangerade ålagillen på Kyls servering. De hjälpte bland andra deras mest frekvente gäst, den inte okände författaren Fritiof Nilsson Piraten, så att hans besk fick dess rätta sting. Piratbesken finns nu att få på Systembolaget.

Vi fick höra om, när 16-åriga Per mönsttrade på en stor trälare som yngste man och hur han, efter en högst rudimentär instruktion i Deccanavigeringens ädla konst, genast fick ta hundvaken till rors och lyckades hålla rätt kurs till fångstplatsen, trots att han fick slingra sig igenom av en mindre skog av gula lanternor - ankarliggande polska fiskarkollegor!

Efter avbrott för värnplikten, givetvis vid Flottan i Karlskrona, etablerade sig Per som egen företagare. Under många år bedrev han och hans far lönsamt ålafiske. De flyttade fisket till Sydkusten, där de höll båtar i Abbekås och anlade rökeri och sommarservering i Mossbystrand. Som ett komplement till det tunga Östersjöfisket lyckades de även få liv i två så gott som döda skånska insjöar och satte där ut ädel fisk. Ett lönande fiske som tyvärr skulle slås ut av giftutsläpp från Sturups flygfält.

Per berättade, om hur fisket har förändrats och om hur dagens yrkesfiskare ansätts av bl.a. säl, byråkrater och skurv. De sistnämnda svarta marodörerna blev dock Per kvitt genast efter det, att det kommit häckande havsörn till trakten.

Det blev många frågor från medlemmarna - intresset för fiske är uppenbarligen på topp. Vår ordförande avtackade Per med ett gott vitt vin, väl passande till fiskrätter!

Till mötet i april var ordningen i byssan återställd, i och med att Göran Hagman var tillbaka. Sillmackor, årtsoppa och pannkakor i överflöd, som vanligt. Man går aldrig

Curt och Eva-Ingriette

hungrig från våra möten, när det är Göran som basar i byssan. Tvärtom, det brukar vara svårt att hålla rak kurs, när man går hem p.g.a. all extra barlast i magen!

Kvällens föredragshållare var vår egen Curt Borgenstam, som berättade om de sovjetiska Sverdlövkryssarna. Han hade

med sig sin fru Eva-Ingriette som bisittare och kanske politisk politruk, eftersom det handlade om gamla sovjetiska intressen? Skämt åsido, vi satt alla helt hänfödda och lyssnade på Curts otroliga kunskap om dessa mytomspunna fartyg, som gäckat västvärlden från 50-talet fram till 70-talet.

Trelleborg

Den 11 februari hölls det stadgeenliga årsmötet i våra lokaler på Maskingatan, Trelleborg. Mötet inleddes med parentation för våra under året avlidna kamrater.

Med fast hand lotsade ordförande Göte Lindberg oss igenom alla paragraferna. Det blev omval på de flesta posterna, helt enligt valberedningens förslag. Nämnas kan, att nyvald in i styrelsen blev Ronny Trulsson. Nyvalda suppleanter blev Thomas Ohlsson, Bengt Åkesson och Bengt Grip.

Årsplaneringen innehåller många aktiviteter, som vi med spänning ser fram emot att få delta i. Kvällen avslutades med den traditionella ärtsoppan med varm punsch, pannkaka med sylt och därefter kaffe. Allt smakade perfekt.

Vid mars månadsmöte gästades vi av Malmömedlemmen Bruno Lindquist.

Han gav oss alla en tillbakablick på sitt arbete inom marinen. Bruno jobbade i maskin på många torpedbåtar och skildrade såväl det vardagliga som de mera festliga tillfällena under lumpartiden. Bruno underströk, hur viktigt det är med kamratandan och sammanhållningen ombord på ett fartyg!

Bruno berättade också om dom sista åren till sjöss i handelsflottan.

Vi tackar för en mycket trevlig underhållning, som också gav oss alla lite eftertanke.

Vid aprilmöte fick vi celebert besök av vår egen kaplan, kyrkoherde emeritus An-

ders Blomstrand. Han berättade om sina många år som sjömanspräst i Rotterdam, världens största hamn, där han verkade från slutet av 50-talet till slutet av 60-talet. Alla, som varit till sjöss, vet vilken viktig roll sjömanskyrkan hade för sjöfararen, att få möjligheten att ringa hem, dricka kaffe och äta en kanelbulle, läsa svenska tidningar och att bara få prata med "vanliga" människor. Sjömanskyrkan bistod också med bokuthyrning, utflykter, fotbollsmatcher och inte minst med medmänsklighet och själavård, när olyckor eller rån drabbat någon sjöman!

Anders Blomstrand gjorde sin rekryt i Eksjö på I 12. Han deltog på Älvsnabbens långresa till Nord- och Sydamerika 1967-1968. Han berättade om många original han träffat; motorman Nilsson, som inte hörde av sig till sin mor på 14 år. Anders berättade också om "Ormungen", som hade giftor-mar I sin hytt.

Anders Blomstrand var från 1974 kyrkoherde i Dalby församling.

Det blev en synnerligen intressant afton, som väckte många tankar och minnen hos oss sjömän!

Vid majmötet presenterades enny medlem i föreningen, Lars Melander. Lars berättade om sitt förflutna inom Kockums med bland annat många byggen och sedermera ombyggnader av ubåtar. Vi hälsar Lars varmt välkommen i vårt gäng!

Göte Lindberg visade därefter en film om

Man trodde att de hade nya tekniska lösningar som inte fanns i väst. T.ex. att de skulle kunna skjuta granater med atomladdningar och att de var mycket mer manövrerbara än västvärldens dito.

Tydligt visade det sig, att all denna oro var överdriven och de var inte mycket bättre än våra motsvarigheter i väst och de hade dessutom många gammalmodiga tekniska lösningar. Men vackra var de i alla fall! Som havens vinthundar! Vår egen stolthet *HMS Göta Lejon* seglade tydligen även ifrån en Sverdlövkryssare under en spontan kapplopp i engelska kanalen, när de var på väg hem från Drottning Elisabeths II:s kröning i England 1953. Det hade varit en stor samling av örlogsfartyg i Spithead.

Hans Carlsson uppmärksammande sedan oss på, att det nästa år är 80 år sedan FM Malmö bildades. Vi fick frågan, hur vi bäst kan fira och uppmärksamma detta. Ett av förslagen var att åka med fruar och andra respektive på liten kryssning mellan Köpenhamn och Oslo.

Stefan Leo och Mikael Westerberg

marinens kryssare, som fanns under 1950 och 1960 talen i den svenska flottan, *Tre Kronor* levererad 1947, ut rangerad 1964 och partiellt skrotad 1968 och *Göta Lejon* levererad 1947, modifierad några gånger och såldes 1971 till Chile och döptes till *Almirante Latorre*. Hon skrotades i Taiwan 1987.

Tre Kronor och *Göta Lejon* är de två största fartyg, som någonsin ingått i den svenska flottan. Flera av våra medlemmar, som tjänstgjort ombord på dessa fartyg, återupplevde gamla minnen, när de såg denna film.

Kvällen avslutades med kökschefens ryggytterfilé, rödvinssås, kokt potatis och ättiksgurka. Många mätta och belåtna sjömän vände hemåt i den ljumma vårkvällen.

Veikko Bern

Västervik

I slutet av februari hade det inte kommit någon riktig vinter. Trots ett ymnigt snöfall var gräsmattorna fortfarande gröna och eftermiddagssolen lyser in genom fönstret. I Västervik har Sjövärnskåren börjat röra på sig. Det är gamla entusiaster med förflutet i kåren, som tagit initiativ till att sätta igång verksamheten igen. Några av dem är Tho-

mas Åstrand, Tony Wärdig, Bo Svenvik, Nocke Åbom och Bo Lewander. Det kan eventuellt vara möjligt att förvärva en intressant båt, en lotskutter från 1960, byggd på Lunde varv. Hon är byggd i järn, isbrytande, med en lämplig dieselmotor och är 10,3 meter lång. (Se bild). Flottans Män i Västervik är också med i sammanhanget och vi får se hur det går.

Västervik tar emot många flyktingar och kommunen har förhört sig, om föreningarna är intresserade av att medverka i integrationsprocessen. Vår lokalförening har tagit del av vad, som önskas och undersöker, vad

vi kan bidra med. Kanske finns det andra LOF som fått samma förfrågan från sin kommun och rent av börjat något projekt. Vi i Västervik tar gärna emot erfarenheter.

Vårt månadsmöte i februari handlade om Italienjagarna. Det var Tony Wärdig, Bo Nord och undertecknad, som berättade om var sin del av historien som Riksförbundets symposium i november innehöll. Föredraget blev mycket uppskattat och vår ordförande hade förvärvat ett antal av skriften, som fick snabb åtgång.

En av Romulusmännen var bördig från vår stad. Bo Nord har haft kontakt med

hans anhöriga. Han hette Birger Nordin och var med och hämtade hem *HMS Romulus* från La Spezia. Bo kunde visa unika fotografier från hemfärden. Så fick vi en italiensk middag med fläskkarre och piccatasås.

Vårt marsmöte var årsmöte med redovisning om 2015 års verksamhet. Vi kunde se tillbaka på ett gott år med trevliga och välbesökta möten. Tyvärr kan vi konstatera minskande medlemsantal. Trots relativt stor nyrekrytering - 9 nya medlemmar under året - så har vi fått en marginell minskning. Några har avlidit och flera har lämnat föreningen på grund av ålder och sjukdom.

I styrelsen invaldes för första gången i föreningens historia en kvinna, försvarsdirektören Eva Kihlkrans. Undertecknad valdes till ordinarie sekreterare.

Aprilsammankomsten blev en filmafton. Bosse Andersson hade fixat fram en Västerviks-film från 1956. Den väckte en hel del gamla minnen bland deltagarna. Stadsbilden har ju blivit ordentligt förändrad på 60 år.

Tony Wärdig berättade om Sjövärnsskåren och ansträngningarna för att få igång den vilande verksamheten i Västervik igen. Så drog Christer Warfvinge en lans för flyktingarna och kommunens önskemål, att för eningslivet engagerar sig i integrationen av de nyanlända. Maten var en mycket god torsk. Vi hade besök av Ed från Flottans Män i Malmö. Han är dykare och jobbar tillfälligt i Västerviks hamn.

Christer Warfvinge

Växjö

Onsdagen den 17 februari försökte vi oss på ett nytt grepp i föreningen. Vi hade vår första filmafton med lite tilltugg. Antalet deltagande var inte så stort, men förhoppningsvis blir vi fler vid nästa tillfälle, som infaller i höst.

Tisdagsträffen i mars var som vanligt en trevlig kväll, där vi samtalade under gemytliga former.

Ärtaftonen torsdagen den 17 mars träffades vi och njöt av ärtsoppa, varm punsch och delikata pannkakor.

Vid tisdagsträffen i april stod krysslösning på programmet. Efter kaffe och smörgåsmat fick våra små grå celler arbeta och vi lyckades lösa krysset.

Lördagen 16 april styrdes kosan mot Helsingör. Där besöktes sjöfartsmuseet, som är byggt i en fartygsdocka och färdigställdes 2013, ett mycket sevärt utflyktsmål. Efter museibesöket blev det till att inmundiga det danska smörrebrödet på en liten krog. Vi besökte även den Danske Marinförening i Helsingör. Vi blev väl mottagna och många glada minnen utbyttes.

Lördagen därpå gick vårmiddagen av stapeln. Ute var det verkligen aprilväder, det regnade, haglade och snöade om vartannat. I lokalen var det dock vårstämning bland 20-talet medlemmar med respektive. Efter inmundigad middag med efterkommande kaffe med hembakad bakelse fick vi en nostalgitripp i form av ett bildspel från början av 90-talet till dags dato. En trevlig kväll i gemytlig samvaro.

Vid maj månads tisdagsträff var ett 20-tal medlemmar samlade för att njuta av framdukad smörgåsmat och för att lyssna på ett föredrag. Karlshamns ordförande Rolf Pärnhem höll ett föredrag om Inkariket. Rolf har varit bosatt i Sydamerika under lång tid och studerat Inkarikets 1400- och 1500-tal. Det blev ett mycket intressant föredrag, som väl kan rekommenderas.

Annelie Sandgren

Region Väst

Halmstad

När detta läses, hoppas vi att texten i Visbybiskopen Kolmodins vackra psalm stämmer med verkligheten, nämligen att blomstertiden har kommit och är i full verksamhet. Nu till det som varit.

Vid årets andra kamratafton gjorde en delvis ny "köksbesättning" sin debut. Allt fungerade precis lika bra som vanligt, om nu någon trott något annat. Kvällens föredrag hade som rubrik "Dramatik i Sydlatlanten 1988". Vår medlem, Gunnar Heikenberg f.d. sjökaptan och då befälhavare på bostadsplattformen "Safe Jasminia", berättade om en s.k. "Blow Out" på gas- och oljeplattformen "Enchova", som låg utanför Rio de Janeiro. Bostadsplattformen hade landgångsförbindelse med "Enchova". Denna morgon i april hade man vissa problem med ett borrhåll, men man var inte direkt oroliga, man kunde ju stoppa gasutströmningen med säkerhetsventilen. Något senare kom gasen med oerhörd styrka ur borrhålet

Emmerymedaljören och FM-medlemmen Gunnar Heikenberg. Foto Hallandsposten

och säkerhetsventilen sprängdes. Vi fick en mycket målande beskrivning av evakuerings- och skyddsarbetet. På eftermiddagen började gasen brinna och "Safe Jasminia" tvingades lämna sin position, efter att "Enchova" evakuerats och alla klarade sig oskadda. Elden på "Enchova" brann med cirka 50 meter höga lågor och det tog 33 dygn att släcka branden. Vid en annan "Blow Out" senare samma år på oljeplattformen "Piper Alfa" i Nordsjön omkom 167 personer.

År 2015 fick Gunnar, på sin dåvarande arbetsgivares förslag, ta emot Emmery-

medaljen i guld för sina insatser i samband med evakuering av personal m.m. vid dramatiktillfället i Sydatlanten. Bättre sent än aldrig!

Vid mars månads kamratafton bjöds vi på förutom god undfägnad och bra service, ett intressant föredrag om den s.k. kullagertrafiken under vk.2. Föredragshållare var båtologen m.m., Anders Bergenek. Denna trafik var för vår samlingsregering en av de svåra frågorna, detta tillsammans med bl.a. permittenttrafiken. För många år sedan kom Anders i egenskap av engagerad båtolog i kontakt med en David A Stokes. Denne Stokes hade tjänstgjort som befälhavare i de fartyg, som var engagerade i kullagertrafiken och berättade i ett antal brev till Anders om sina upplevelser. Utifrån dessa brev berättade Anders med stor inlevelse om resorna, stormar, minfält m.m. Lysekil var mestadels lastningshamn och vi fick även en inblick i, hur engelsmännen roade sig i nämnda stad. Detta har dokumenterats av kompositören Lasse Dahlquist och hans visa om Cream-Cake Charlie. Facit av operation "Bridford" (Kullagertrafiken) blev, att 347 ton kullager, en låda sill och ansjovis till kronprins Olov och ett antal passagerare transporterades till Hull från Lysekil. Cream-Cake Charlie blev sedermera hamninspektör i Newcastle.

På vårterminens sista kamratafton berättade f.d. majoren Gunnar Ohlsén om Hallands regemente, I 16, genom tiderna. År 1624 bildades Västgötadals regemente, som sedermera blev Hallands Regemente, när in-

delningsverket upphörde 1901. Mellan åren 1901 och 1907 vapenövades regementet, dels på Grunnebohed utanför Vänersborg, dels på Skedalahed utanför Halmstad. Kasernerna invigdes 1907 och all verksamhet flyttades till Halmstad. Vid invigningen skrev Oscar II sin namnteckning med blåkrita på en sten. Namnet skulle huggas in dagen efter. Ett kraftigt regn raderade namnteckningen. Panik uppstod, men Halmstads stadsarkitekt löste problemet genom att helt sonika förfälska konungens namnteckning. Vi fick också höra en del om regementets chefer, överste Mörrcke som bland annat fick äran att vara förebild till von Båvenhielm i serierna om 91:an och överste Olof Melin, det svenska stenografisystemets fader. Ett intressant föredrag, då många åhörare hade på olika sätt, något sorts förhållande till f.d. I 16.

Sedan sist har utöver ovanstående en del hänt. I fjol fick vi galjonsfigur i gåva och den pryder nu sin plats i stugan. Vi har införskaffat en kortläsare, så att vi i möjligaste mån, slipper hantera kontanter i samband med kamrataftnar m.m.

Kommande aktiviteter är sommarfågel-skjutning i Kongens Lyngby, Öppet Hus i augusti. Föredraget vid september månads kamratafton handlar om F 14:s historia.

Väl mött i stugan och glöm inte vår fina hemsida.

Kjell A Jönsson

Jönköping

Jönköpingsflottisterna på studiebesök i Forsvik, Göta Kanal och Livregementets Husarer, K3 i Karlsborg.

I april månad har Jönköpingsflottisterna gjort studiebesök på Forsviks varv, som ligger i Vätterns norra farleder. Slussen i Forsvik var den första, som byggdes i Göta Kanal. Besök skulle avläggas på Forsviks varv, ett f.d. gjuteri, som nu är förvandlat till ett maritimt centrum vid Göta Kanal i norra Vättern. Det är på det varvet, som man byggt hjulångaren *Erik Nordevall II*, en kopia av det fartyg, som en gång sjönk i Vättern. Sjömännen från Jönköping träffade varvsarbetarna d.v.s. pensionärer, som minst en dag i veckan jobbar helt frivilligt med att renovera fartyg från förr. Nu har varvet fått i uppgift att renovera *Ångslup 45*, som en gång i tiden funnits på pansarskeppet *Wasa*.

Per Hilding var talesman för varvsarbetarna och ordförande Måns Suneson, som ordnat med Forsviksbesöket, talade för Flottans Män Jönköping och berättade om föreningen i Sverige. Flottisterna bjöd på hembakade tårter, skapade av ordförande och stämningen var god mellan varvsarbete-

*Bränslepåfyllning av hjulångaren Erik Nordevall II
Från vänster: Lars Krans, Hans Suneson Leif Aljered*

rna och sjömännen, som alla gav berättelser om de fartyg, man tjänstgjort på i flottan.

Studiebesök på *Ängslup 45* gjordes och hjälps med bränslepåfyllning av *Erik Nordevall II* hann Flottans Män Jönköping också göra: sjömännen hivade över fem pallar ved ombord till ångpannan, som givetvis hade ångan uppe dagen till ära.

Karlstad - Värmland

Våren är här och nästan sommaren. Ja nu går vi mot en skön tid, sjömän. Det gäller att njuta av de dagar, som kommer. Vi i Karlstad har haft vårkänning, genom att vi genomfört årets vårstädning. Det är Gillet, som med sina cirka 250 medlemmar har ansvaret för detta. FM deltog med fem man och Gillet med två och man undrar, hur det står till i Sjöfartsgillet. Vart är vi på väg? Samhörighetskänslan tycks saknas. Nåväl vi går vidare!

Vi besökte Säffle den 14 maj i syfte att rekrytera nya medlemmar. Nu vet vi, att resultatet inte blev det förväntade, men att det skapades en del kontakter. Det dåliga resultatet berodde kanske på, att det var en regnig dag. Både ordföranden och underordnad var ganska så nerkylda, innan vi kom där ifrån.

Har Du vägar förbi under sommaren, ring oss för ett besök, telefonnummer hittar Du på vår hemsida www.flottansman.se/karlstad. Alltid är det någon hemma.

Ha en skön sommar på land eller till sjöss.

Med hälsningar från Solens stad

Bert Ågren

Lysekil

Årsmötet i LSSG:S klubbhus den 11 mars inleddes med en parentation över fyra medlemmar, som avlidit under verksamhetsåret. Ordförande Jackie Lindebäck hälsade därefter de cirka 40 mötesdeltagarna välkomna. Sex nya medlemmar mottog klubbålar och veterantecken utdelades till tre deltagare, som varit medlemmar i Flottans män mer än femton år. Ett hederstecken för goda insatser i föreningen tilldelades Magnus Alexandersson.

Verksamhetsberättelsen, årsredovisningen och revisionsberättelsen för 2015 samt budgetprognosen avseende 2016 upplästes och godkändes, varför styrelsen beviljades ansvarsfrihet avseende 2015.

Mötet beslutade att välja om Jackie Lin-

På idylliska vandrarhemmet i Forsvik bodde besökarna och på kvällen stod som vanligt ärtor med tillbehör på menyn. Stämningen var god!

Dagen därpå åkte flottisterna till Livregimentets Husarer d.v.s. K3 i Karlsborg där studiebesök på regementet stod på dagordningen. Förmälig information om rege-

mentets uppdrag i Försvarmakten gavs av K3:s informatör. Den dagen Flottans Män besökte regementet var det inträdesprov för dem, som ville bli fallskärmsjägare. Enligt informatören var intresset för att bli fallskärmsjägare stort.

Leif Aljered

Ordf. Ulf Sjödén i samspråk med en man med intresse att bli medlem

debäck till ordförande för ett år samt välja om Stig Insulan, Van Carlzon och Jan-Otto Pettersson till ledamöter för två år. Kvarstår ytterligare 1 år gör Leif Lysberg, Per Lyrheden och Erling Olsson.

Vid Flottans Mäns Riksårsmöte i Västerвик 22-24 maj 2015 tilldelades Erling Olsson, Per Lyrheden samt Jan-Otto Pettersson Flottans Ankarmedalj i silver för utmärkta insatser i lokalföreningen.

Ett mycket intressant och väl framfört föredrag om "Skagerrakslaget 100 år" framfördes av Bo Starmark. Den 31 maj och 1 juni 1916 drabbade brittiska flottan och tyska högsjöflottan samman i Skagerrakslaget, som även benämns "Jutlandsslaget". Det blev historiens största och blodigaste

sjöslag med 8 665 döda. Kanonaden var våldsam, så våldsam att man utefter västkusten hörde ett muller.

På grund av rådande väder drev massor med lik in mot svenska kusten. Både engelska och tyska sjömän ligger fortfarande kvar i gravar i Bohuslän. De flesta är dock flyttade till Kvibergs kyrkogård i Göteborg. Bland de döda fanns diktaren Johan Kinau, mer känd under namnet Gorch Foch, som är begravd på Stensholmen i Fjällbacka skärgård. Ett skolskepp bär idag hans namn.

Ordföranden tackade Bo för ett förmäligt och mycket intressant föredrag samt överlämnade blommor och återgäldade en hälsning till Bos dotter Carin, som är kapten i svenska flottan.

Mötet avslutades, som tradition är, med ärtsoppa, korv, punch, pannkakor, kaffe och kakor, som besättningen i byssan dukat fram. Till detta fanns förfriskningar i baren.

Ordföranden tackade samtliga deltagare för närvaron och för arbetet under året samt förklarade mötet avslutat.

Vi ser med glädje fram mot den traditionella "Räksafarin", som i år kommer att angora Smögen samt guidade turer på Hållö med visning av den sägensomspunna fyren samt det nya naturrummet.

Ekonomi samt medlemsantal är stabilt. Med kamratliga hälsningar

Jackie Lindebäck

Föredragshållaren Bo Starmark avtackas med blommor av ordförande Jackie Lindebäck
Foto: Ronny Olsson

Varberg

Årsmöte

Den 25 februari hölls sedvanliga årsmötesförhandlingar i Marinstugan och närvarande var 20 röstberättigade medlemmar. Årsmötet inleddes med parentation för Carl-Anders Lundgren, Stig Bernanderesson och Allan Carlsson. Per Callenberg höll tal och berättade om de avlidna kamraterna, Gunnar Larsson läste en dikt. Våra kamrater hedrades med en tyst minut och åtta slag på skeppsklockan.

2016 års styrelse utgörs av: ordförande vakant, Bo Oskarsson kassör, Folke Larsson sekreterare, Bengt Asterling vice sekreterare, Christer Ekdahl klubbmästare, Gunnar Larsson webmaster, Jan Steinbach ledamot samt Arnold Ragnarsson och Göran

Andersson ersättare. Flottans Mäns hederstecken tilldelades följande medlemmar för förtjänstfulla insatser, nämligen: Åke Andréasson, Kenneth Johansson, Stig Arne Lanzén, Jan Mårtensson, Roy Magnusson, Karl-Henrik Weddig och Bengt Fransson.

Efter avslutade förhandlingar serverades en underbart god fisksoppa tillagad i byssan under ledning av Anita Johansson från Galtabäckskeppets bygglag.

Påskbuffé

Årets påskbuffé serverades med alla de läckerheter, som traditionen bjuder. I byssan kämpade som vanligt the "Dreamteam" med ett förträffligt resultat.

Sponsorträff

Den 4 februari var våra sponsorer inbjudna till Marinstugan för en informationskväll och trevlig samvaro. Vi presenterade Flottans Män med Riksförbundet och vår lokala verksamhet. Även våra gäster presenterade sin verksamhet. Avslutningsvis serverades en enkel måltid och Varberg Navy Singers underhöll och alla stämde in i de välkända sångerna. Vår förhoppning är att sponsorträffar skall bli ett återkommande inslag i programmet.

Skeppskvällar

Årets första skeppskväll var förlagd till vårt världsarv Grimetonens radiostation. Kvällens guider var Jan Steinbach och Arne Sikö. Arne föreläste med några pedagogiska experiment, hur radiosignaler fungerar i "Alexanders lab".

Väl inne i den stora sändarsalen berättade Jan inlevelsefullt historien om Grimetonens radiostation, som har anor från 1920-talet.

Som ett stort och uppskattat inslag för kvällen fick vi uppleva att radiostationen startades upp med alla de åtgärder, som skall utföras, när man kör igång den "gamla damen". En mycket uppskattad kväll avslutades med varmkorv och pilsner.

Kvällen den 17 mars beöktes Marinstugan av Björn Gustavsson, Björn, som är en hängiven vrakdykare, berättade om sin hobby vrakdykning utmed Hallandskusten. Vi fick även ta del av många fynd, som Björn funnit på de skepp, som besökts. Utmed den Halländska kusten finns många skepp, som förlist, inte minst från krigen.

Vi tackar Björn för en mycket intressant och givande skeppskväll.

Vid vår senaste skeppskväll reste vi till Göteborg och Karingberget för ett guidat besök på Oscar den II:s fort. Det var en

Sikö på Radiostationen

kylig och blåsig eftermiddag, som vi träffade vår guide, fortchefen själv Martin Tilander. En mera kompetent och engagerad guide är det sällan, man träffar. Vi fick en mycket utförlig beskrivning av fortets historia.

Imponerande var de båda 24 cm kanonerna, som finns att beskåda, Martin berättade att de hade en räckvidd på cirka 20 km. Man kunde beskjuta mål utanför Vinga, som ligger 18 km väster om fortet. Efter rundvandringen utomhus vandrade vi ner i själva fortet, där förläggningar, kök och förråd är belägna. Nere i berget är temperaturen nästan konstant under året, cirka 6 – 8 grader. Vi imponerades av det fina klinkergolvet, som finns i stora delar av fortet. Fint skulle

det vara, när kungen invigde fortet. Fortet byggdes mellan 1903 och 1907 och var i tjänst t.o.m. andra världskriget.

Bestyckningen bestod av förutom de båda 24 cm kanonerna också av två 15,2 cm kanoner i pansarkupoler. Besättningen var 300 man.

Efter besöket besöktes Mc Donalds i Mölndal, där vi avnjöt en hamburgare, och värmd oss efter en kylig vistelse i fortet.

Avrustning av HMS Jägaren

Den 7 april var Per Callenberg och under-tecknad inbjudna av av chefen för 4.Sjöstridsflottiljen, kommandör Eva Skoog Haslum, till en avrustningscermoni i Skredsvik. Ett stort tack för inbjudan!

Det är med blandade känslor, man reser till en avrustningscermoni för ett av flottans fartyg. Vvi har förstått, att *HMS Jägaren* inte kommer att ersättas i dagsläget av något annat fartyg. Flottans Män i Varberg har vid många tillfällen uppskattat de besök, som *HMS Jägaren* gjort i Varbergs hamn. Vi vill framföra vårt varma tack till såväl fartygschefer som övriga i besättningen för alla trevliga möten både i gunrummet ombord och i Marinstugan.

I framtiden vill vi kunna välkomna en eller flera ersättare för *HMS Jägaren*. Vi ser fram emot att få träffa flottans personal igen!

Göran Andersson

Ängelholm

Våren och sommaren inleddes även i år med, att Ängelholms Musikkår under ledning av Magnus Fransson, som gästade oss. Till nästa år blir det för 55 gången. I år slogs nytt rekord i antalet musikanter, nämligen 47. Förklaringen är en nedlagd musikkår i Helsingborg, där musikerna har anslutit sig till oss, berättar Magnus. Antingen får vi bygga ut Kajutan eller skaffa ett tält till nästa års jubileum. Kajutan fylldes till sista plats med extra stolar och bord och några fick inta frukosten utomhus. Medlemmarna fick vänta till andra sittningen. Samma fråga ställer jag även denna gång. Var är våra egna medlemmar denna dag? Ett stort tack till Magnus och hans duktiga musikanter och välkomna till nästa års jubileum. Flyttningen till ytterträdgården blev lyckad. Vi syns och hörs bättre mot Östergatan och detta lockar fler åhörare.

Tidigare i vår har vi tillsammans med F 10 Kamratförening avverkat ett mycket intressant och välbesökt föredrag av kommandören av första graden, Nils Ove Jansson, som berättade om sin bok "Omöjlig ubåt" och visade bilder från den omskrivna ubåtsjakten i Stockholms skärgård under 1980- och 1990-talen. Han passade även på att sälja sin bok. Föredraget ägde rum i kamratföreningens lokaler på F 10 gamla område. Tack för fint samarbete!

Vi har även avverkat vårt årsmöte, som ägde rum den 11 mars i vår Kajuta. Barbro Nerhagen fick även i år förtroendet att leda förhandlingarna. Efter sedvanliga verksamhetsberättelser redovisats och godkänts, blev det tid för årets val. Två i styrelsen hade av sagt sig omval, dels vice ordförande Claes Nerhagen och dels klubbmästaren Göran Kristiansson. Båda blev avtackade av ordförande Lars Linde efter många år i styrelsen, Göran i över 30 år och Claes i 11. Till ny vice ordförande i två år valdes Hans-Otto Nilsson. Till sekreterare i två år

omvaldes C-G Lindström. Som ny ledamot valdes Bertil Lundvall som webansvarig, även han på två år. Mötet avslutades med att ordförande överlämnade en blomma till Barbro som tack. Som avslutning serverades Kurt Romares uppskattade hemlagade ärtsoppa med tillbehör.

Vi har även under våren deltagit i Region Väst möte i Göteborg. Denna gång var det Jönköping, som höll i spakarna. Gissa vad vi fick till lunch. Jo, småländska isterband! Vid nästa möte i regionen är det vi i Ängelholm, som står i tur att genomföra.

Vårt sommarprogram tål att upprepas. Juli månad inleds med korum söndagen den 3 juli vid vår Kajuta kl 1100 med kyrkoherde Åke Svensson och musik av Gusten. Tisdagar i juli månad har vi öppet hus och bjuder på kaffe och våfflor och vi visar vår Kajuta mellan kl 1100 och 15.00. Fredagen

den 5 augusti har vi grillkväll vid Kajutan kl 1900. Föranmälan krävs. Fredagen den 9 september kl 1900 serveras kräfter och räkör. Även här krävs föranmälan. Onsdagen den 14 september kl 1830 kommer Göteborgsföreningens ordförande Lars Erik Ulegård till vår Kajuta och berättar om sin tjänstgöring i MUST (Den Militära Under-rättelse- och Säkerhetstjänsten). En garanterat intressant kväll utlovas. Glöm inte, att vår Kajuta är Söndagsöppen året runt mellan 0900 och 1200, telefon 0768-494861. Vår hemsida hittar Du på www.flottansman.se/angelholm

Kom även ihåg, att vår stad Ängelholm i år firar 500 år med många aktiviteter.

Gunnar Gunnarson.

Från vänster ordförande Lars Linde med de två avtackade styrelseledamöterna Göran Kristiansson och Claes Nerhagen utanför Kajutan..

Födelsedagar

Vi hyllar

95 år född

1921-07-06 Hans Björk NORRTÄLJE
1921-07-28 Gunnar Sjöström MALMÖ
1921-07-30 Bengt Odin STOCKHOLM
1921-09-07 Göte Gullborn SKÖNDAL
1921-09-15 Nils Rydström STOCKHOLM

90 år född

1926-07-31 Nils Jonander ÄNGELHOLM
1926-08-02 Göran Lundberg Hj:son STOCKHOLM
1926-08-22 Nils Kägelfeldt GUSTAVSBERG
1926-08-28 Lennart Lilja KULLAVIK
1926-09-03 Percy Jonasson SOLNA
1926-09-05 Ingvar Thörnkrantz STOCKHOLM
1926-09-09 Jan-Olof Strandberg STOCKHOLM
1926-09-18 Rutger Carlheim-Gyllenskiöld STOCKHOLM
1926-09-27 Sven Ahlin LINKÖPING

85 år född

1931-07-04 Karl Wilthorn KARLSKRONA
1931-07-06 Jarl Corneliusson V FRÖLUNDA
1931-07-12 Åke Olsson MALMÖ
1931-07-21 Olof Edelberg NORRKÖPING
1931-07-22 Stig Ågren HJO
1931-07-25 Gunnar Thulin LAHOLM
1931-08-01 Gunnar Sohlberg HÄRNÖSAND
1931-08-01 Rolf Andersson HÄRNÖSAND
1931-08-02 Stig-Åke Andersson VÄSTERÅS
1931-08-04 Lennart Jansson ENEBYBERG
1931-08-07 Arnold Gustavsson VÄXJÖ
1931-08-28 Yngve Petersson DANDERYD
1931-09-05 Gunnar Severin VÄSTERVIK
1931-09-11 Per-Erik Lagerström NORRKÖPING
1931-09-20 Gunnar Johansson TJUREDA
1931-09-28 Allan Hallberg NACKA
1931-09-29 Jarl-Erik Johansson LYCKEBY

80 år född

1936-07-02 Jan-Olof Burhage TULLINGE
1936-07-07 Jöran Hultman ÄNGELHOLM
1936-07-08 Gustaf Almroth TÄBY
1936-07-18 Lars Rossander SALTSJÖBDEN
1936-07-20 Ingemar Kollén BOLLEBYGD
1936-07-25 Lars Engström TULLINGE
1936-07-27 Bent Madsen LYSEKIL
1936-08-15 Göran Hjort NORRKÖPING
1936-08-16 Gunnar Watz KARLSTAD
1936-08-23 Eigil Jakobsen TORSLANDA
1936-08-26 Stig Sandelin VISBY
1936-08-28 Hans Nilsson GÖTEBORG
1936-08-29 Hans-Christian Agerman VÄSTERVIK
1936-08-30 Evald Karlsson KARLSHAMN
1936-08-30 Niels Kurt Jensen HASSELA
1936-08-31 Jan Claesson VÄSTERVIK
1936-09-02 Ove Ohlsson KRISTIANSTAD
1936-09-03 Gunnar Bengtsson VÄSTERHANINGE
1936-09-10 Gunnar Landin VINGÅKER
1936-09-20 Pertti Pennanen KARLSHAMN
1936-09-20 Stig Friberg KARLSTAD

1936-09-20 Tage Helmersson HÄRNÖSAND
1936-09-27 Bengt Dahlstedt NORRKÖPING
1936-09-28 Torbjörn Hellenius GÖTEBORG

75 år född

1941-07-01 Anders Mark STRÖMSHOLM
1941-07-03 Arne Ehrenholm BORÅS
1941-07-03 Kurt V Olsson SÖDERTÄLJE
1941-07-03 Lennart Hejdenberg VISBY
1941-07-04 Bertil Palm TRELLEBORG
1941-07-06 Leif Harrison UDDEVALLA
1941-07-09 Ulla Sterner HANINGE
1941-07-13 Curt Stockselius VÄSTERÅS
1941-07-16 Owe Fahlström NORRTÄLJE
1941-07-19 Lars Adriansson FISKEBÄCKSKIL
1941-07-22 Lennart Asklund FAGERVIK
1941-07-23 Jan Rosengren KARLSTAD
1941-07-25 Ulf Jegréus NORRTÄLJE
1941-07-26 Leif Carlsson VÄXJÖ
1941-07-29 Einar Gustavsson JÖNKÖPING
1941-07-29 Jan Sandberg GÖTEBORG
1941-07-29 Jan Widmark HÄRNÖSAND
1941-08-05 Åke Lönnberg HÄRNÖSAND
1941-08-07 Bertil Persson HÖLLVIKEN
1941-08-07 Henrik Falkenberg STOCKHOLM
1941-08-14 Lars Hedström HJÄRNARP
1941-08-14 Mats Winell KOLMÅRDEN
1941-08-19 Tommy Hansson HELSINGBORG
1941-08-31 Stellan Andersson RÖDEBY
1941-09-09 Lars Ottoson VARBERG
1941-09-16 Jan Nordin VÄSTERVIK
1941-09-16 Stig Ödmark NYNÄSHAMN
1941-09-17 Lars Johnson DANDERYD
1941-09-20 Håkan Jacobsson V FRÖLUNDA
1941-09-22 Olof Svenfelt VAXHOLM
1941-09-24 Ulla von Rosen KRISTIANSTAD
1941-09-25 Bengt Olofsson HALMSTAD
1941-09-25 Göran Widén DJURSHOLM
1941-09-27 Hans Malmberg NORRKÖPING
1941-09-28 Krister Garin LUND
1941-09-30 Johan Taube TÄBY

70 år född

1946-07-01 Lars Torell JÄRFÄLLA
1946-07-03 Ulf Ottgård ELLÖS
1946-07-04 Bill Ekdahl LYSEKIL
1946-07-04 Hans Liljesson STOCKHOLM
1946-07-04 Rose-Marie Blomqvist UDDEVALLA
1946-07-14 Sören Larsson HAVDHEN
1946-07-16 Gustaf Karlsson GULLABO
1946-07-17 Sven-Erik Gamelius LYCKEBY
1946-07-28 Fred Svensson HELSINGBORG
1946-07-29 Peter Helsing SUNDSVALL
1946-08-02 Urban Jonsson NORRKÖPING
1946-08-05 Gert Svensson ASKIM
1946-08-05 Rolf Bäckman SMÖGEN
1946-08-07 Åke Andersson KARLSKRONA
1946-08-09 Roland Nilsson BRÄKNE HOBY
1946-08-15 Olof Hjort KARLSKRONA

1946-08-15 Sören Andersson SUNDSVALL
 1946-08-24 Kaj Pettersson VENDELSÖ
 1946-08-29 Håkan Karlsson TORSBY
 1946-09-03 Henrik Nilsson HALMSTAD
 1946-09-07 Jan Abramson STOCKHOLM
 1946-09-08 Birger Johansson TÄBY
 1946-09-08 Kenneth Falk LANDSKRONA
 1946-09-08 Stig Englesson GÖTEBORG
 1946-09-11 Hans Olsson TUMBA
 1946-09-12 Lars Olov Andersson LIDINGÖ
 1946-09-16 Bo Sahlen NJURUNDA
 1946-09-17 Börje Bäckman VÄSTERÅS
 1946-09-18 Lars-Inge Kjellberg KARLSHAMN
 1946-09-23 Lars-Eric Ericsson BORGHOLM
 1946-09-23 Thomas Kraepelien LIDINGÖ
 1946-09-25 Lennart Karlsson BRASTAD

65 år född

1951-07-04 Ronny Hultman MALMÖ
 1951-07-08 Nils Fredrik Hadarsson Hallström TRELLEBORG
 1951-07-09 Jan Palm NORRKÖPING
 1951-07-09 Lars Ellebring VISBY
 1951-07-14 Ulf Samuelsson HALMSTAD
 1951-07-21 Hans Bager NORRKÖPING
 1951-07-26 Gunnar Bylund HÄRNÖSAND
 1951-07-30 Thomas Martinsson KARLSHAMN
 1951-08-04 Per Rydberg NORRTÄLJE
 1951-08-26 Lennart Törnberg HANINGE
 1951-09-04 Kåre Lidzén LÄNGHEM
 1951-09-06 Thomas Simonsson STOCKHOLM
 1951-09-09 Lars-Göran Hedman HALMSTAD
 1951-09-15 Bengt-I Randevåg HÄRNÖSAND
 1951-09-15 Bertil Norström SÖDERTÄLJE
 1951-09-15 Tim Falbe HÄRNÖSAND
 1951-09-16 Lars-Göran Uddholm SKÄRHOLMEN

1951-09-23 Bengt-Inge Paulsson HELSINGBORG
 1951-09-24 Dan Agardh ÖREBRO
 1951-09-25 Tore Carlsson ÄNGELHOLM

60 år född

1956-07-02 Kerstin Thelin ÅRSTA HAVSBAD
 1956-07-11 Bo Loggarfve HALMSTAD
 1956-07-16 Leif Thillberg DIÖ
 1956-07-17 Anders Ekstrand STUREFORS
 1956-07-28 Jan Frykberg SKÖVDE
 1956-08-12 Stefan Borgman SUNDBYBERG
 1956-09-05 Roland Berggren NORSBORG
 1956-09-10 Magnus Bouvin KARLSKRONA
 1956-09-14 Hans-Erik Fahlén HÄRNÖSAND
 1956-09-16 Erik Friberg HÄRNÖSAND

50 år född

1966-06-30 Kjell Malmqvist STOCKHOLM
 1966-07-18 Fredrik Alexandrow SPÅNGA
 1966-08-09 Cay Pettersson STOCKHOLM
 1966-08-10 Anders Bergström DJURSHOLM
 1966-08-10 Jimmy Lindwall LYSEKIL
 1966-09-08 Matti Salo NORRTÄLJE
 1966-09-23 Dennis Östergren VAXHOLM
 1976-09-04 Johan Eliasson MOHEDA

Kansliet ber om ursäkt för att vi i nr 1 glömde hylla Göran Persson, Karlshamn på 75-årsdagen den 23 april. Grattis i efterhand.

Nya medlemmar

Vi hälsar följande medlemmar välkomna och önskar att alla skall få mycket glädje av medlemskapet.

Halmstad

Anders Noren
 Paul Larsson
Kalmarsund
 Bo Jägerbrink
 Göran Gustafsson
 Johan Sonesson
Karlshamn
 Bengt Mars
Karlstad-Värmland
 Peter Wikteliuss
Kristianstad
 Johnny Hildenborg
Lysekil
 Bertil Mossberg
 Magnus Säfström

Malmö

Allan Laurin
Norrköping
 Kenneth Ljunberg
Norrtälje
 Bengt Pettersson
 Hans Sving
 Hans Berglund
 Ingvar Jacobsson
Stockholm
 Bo Såndberg
 Christer Florén
 Daniel Lindqvist
 Eric Swärd
 Gottfrid Seidevall
 Gustaf Brunius

Jan Nyberg

Kjell Lindström
 Ulf Forsström
Sundsvall
 Gunnar Fernlund
Södertälje
 Henrik Mankefors
 Mats Saetre
 Melanie Berglund
 Måns Åman
 Therese Sandås
 Tobias Kardell
Trelleborg
 Lars O Melander
 Nils Fredrik Hadarsson Hallström
Västerås
 Gösta Sindre

Ängelholm

Aina Lindström
 Frank Johansson
 Göte Zippert
 Hans Hansson
 Jean Tengvall
 Peter Andersson
 Tommy Hansson

Avlidna kamrater

Kenth Ackrell VÄSTERVIK

Född den 12 december 1949 Avliden den 11 april 2016

Algot Andersson V FRÖLUNDA

Född den 26 mars 1929 Avliden den 10 augusti 2015

Per-Hugo Andersson SUNDSVALL

Född den 11 januari 1933 Avliden den 11 mars 2016

Ola Backman VÄSTERHANINGE

Född den 3 december 1928 Avliden den 22 februari 2016

Ulf Beijner LIDINGÖ

Född den 25 april 1932 Avliden den 17 januari 2016

Rolf Blomqvist ÖSMO

Född den 12 juni 1937 Avliden den 15 mars 2016

Göte Bäckström GÖTEBORG

Född den 16 december 1937 Avliden den 23 april 2016

Allan Carlsson VARBERG

Född den 7 mars 1914 Avliden den 23 februari 2016

Jan Florén KARLSHAMN

Född den 26 december 1935

Bertil Graeve FAGERVIK

Född den 7 mars 1934 Avliden den 17 april 2016

Stig Hermansson KUNGÄLV

Född den 1 februari 1934 Avliden 16 september 2015

Rune Birger Johansson ÖSTRA RYD

Född den 24 maj 1943 Avliden 19 februari 2016

Sten-Evert Karlsson HALMSTAD

Född den 12 augusti 1945 Avliden 20 mars 2016

Bertil König NYKÖPING

Född den 26 september 1928 Avliden den 23 februari 2016

Gunnar Linde VARBERG

Född den 25 oktober 1938 Avliden den 16 mars 2016

Stig Linné TRELLEBORG

Född den 12 februari 1943

Ossian Nilsson KRISTIANSTAD

Född den 11 november 1923 Avliden den 7 mars 2016

Gert Ohlsson VÄSTERVIK

Född den 19 mars 1937 Avliden den 28 februari 2016

Sixten Persson VENDELSÖ

Född den 17 augusti 1942 Avliden den 1 mars 2016

Stig Persson KÅGERÖD

Född den 14 februari 1932 Avliden 3 juni 2015

Baltzar Pettersson ÄNGELHOLM

Född den 22 juli 1935 Avliden hösten 2015

Sigvard Raask HALMSTAD

Född den 14 juli 1932 Avliden den 15 februari 2016

Jan Sandberg SÖDERKÖPING

Född den 16 april 1952 Avliden den 5 februari 2016

Carl-Axel Sjöberg V FRÖLUNDA

Född den 12 juli 1927 Avliden den 30 april 2016

Sven Ingvar Strandbäck VALLENTUNA

Född den 16 mars 1932 Avliden den 21 september 2015

Ture Svensson KNÄRED

Född den 1 januari 1918 Avliden 7 februari 2016

Karl-Erik Trelling TRELLEBORG

Född den 2 april 1934 Avliden den 17 mars 2016

Nils-Magnus Ubby STOCKSUND

Född den 1 augusti 1933 Avliden den 11 juni 2015

Björn Wannebo GÖTEBORG

Född den 1 februari 1923 Avliden 27 februari 2016

Svante Wänelöf NYNÄSHAMN

Född den 4 maj 1939 Avliden den 21 april 2016

Gösta af Klint LIDINGÖ Född den 3 februari 1946 Avliden den 5 mars 2016

Hedra våra avlidna kamraters minne med en gåva till Flottans Män. Pg 5 88 19-4.

Efter Din betalning sänder FM kansli blanketten till de sörjande.

Kontaktmän i förbundsstyrelsen och lokalföreningar

Styrelse och lokala föreningar kan även nås via hemsidan www.flottansman.se

Förbundsstyrelse och kansli

Förbundsordf	Johan Forslund	0709-185 724	Dagsverkswägen 14	134 65	INGARÖ	jforslund80@gmail.com
Vice förb.ordf	Jan Wikberg	0735-637 492	Spovvägen 33	831 62	ÖSTERSUND	janwikberg35@gmail.com
Sekreterare	Bo Schagerberg	0705-214 439	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Sekreterare	Örjan Sterner	070-627 53 97	Odenvägen 19	136 42	HANINGE	orjan.sterner@bredband.net
Kanslichef	Lennart Bresell	070-774 31 83	Balingsnäs vägen 92	141 34	HUDDINGE	lennart.bresell@telia.com
Medlemsregister	Lennart Bresell	070-774 31 83	Balingsnäs vägen 92	141 34	HUDDINGE	lennart.bresell@telia.com
Infoansvarig	Bo Schagerberg	0705-214 439	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Webbmaster						
Kansli	Flottans Män	08-678 09 08	Teatergatan 3 Öppet tisdagar 9-16	111 48	STOCKHOLM	riksforbundet@flottansman.se

Region Nord

Representant i förbundsstyrelsen: Jan Wikberg.

Härnösand	Åke Semb	070-603 93 59	Grönkullavägen 4F	871 60	ÄLANDSBRO	ake.semb@comhem.se
Sundsvall	Cave Johansson	070-659 54 65	Backvägen 6	861 38	BERGEFORSSEN	astors.farg@spray.se
Östersund	Jan Wikberg	0735-637 492	Spovvägen 33	831 62	ÖSTERSUND	janwikberg35@gmail.com

Region Mitt

Representanter i förbundsstyrelsen: Örjan Sterner, Bo Schagerberg och Lennart Persson

Gotland	Olof Berglund	0705-767 187	Dalhem Dungårde 160	622 56	DALHEM	berglund.olof@telia.com
Föreningslokal:	Marinstugan	070-164 79 24	Södevägen 56 B	621 58	VISBY.	(Stugvärdens hemtelefon)
Haninge	Lars Engvall	070-661 58 74	Lilla Hundens gata 422	136 64	HANINGE	lars.g.engvall43@gmail.com
Norrköping	Robert Hillgren	070-836 59 92	Utsätter 9	610 28	VIKBOLANDET	robert.hillgren41@gmail.com
Föreningslokal:	Marinlokalen	011-13 84 25	Saltängsgatan 48	602 38	NORRKÖPING.	flottansman@telia.com
Norrälje	Kenneth Lundgren	076-166 95 66	Floragatan 9	761 31	NORRTÄLJE	kenneth.lundgren44@gmail.com
Föreningslokal:	Marinlokalen		Götgatan 14 A	761 64	NORRTÄLJE.	(ej postmottagning)
Nynäshamn	Kjell Johansen	070-641 35 53	Båtsmansvägen 13	149 31	NYNÄSHAMN	k.r.johansen@tele2.se
Stockholm	Örjan Sterner	070-627 53 97	Odenvägen 19	136 42	HANINGE	orjan.sterner@bredband.net
Kansli	Flottans Män	08-611 10 11	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM.	sthlm@flottansman.se
Södertälje	Thomas Westerberg	073-746 36 69	Ekenbergsgatan 30	152 43	SÖDERTÄLJE	t_westerberg@hotmail.com
Föreningslokal:	Notholmen	08-55 15 50 14	Hörningsholm,		MÖRKÖ	(ej postmottagning),
Västerås	Tommy Blomqvist	070-768 61 10	Stadshagsvägen 50	724 65	VÄSTERÅS	bmkb@tele2.se
Föreningslokal:	Flottans Män		Slakterigatan 10	721 32	VÄSTERÅS	stieg.andersson@swipnet.se

Region Syd

Representanter i förbundsstyrelsen: Göran Löfgren och Rolf Pärnhem.

Kalmarsund	Stefan Horndahl	070-554 41 80	Vårdshusvägen 14	394 77	KALMAR	stefan.horndahl@hotmail.com
Karlshamn	Rolf Pärnhem	0708-882 441	Drottninggatan 22	374 35	KARLSHAMN	parlhem@telia.com
Föreningslokal:	Flottans män	0454-163 40	Lärkgatan 2	374 34	KARLSHAMN	
Karlskrona	Göran Löfgren	0704-958 014	Saltö Torg 2 B lgh 1303	371 37	KARLSKRONA	goran.lofgren@tele2.se
Kristianstad	Lars-Ingvar Elofsson	070-893 85 15	Byastensvägen 10	291 77	GÅRDS KÖPINGE	navyman@tele2.se
Malmö	Hans Carlsson	070-376 73 89	Vendelsfridsgratan 6 A 6 tr	217 64	MALMÖ	malmö@flottansman.se
Trelleborg	Göte Lindberg	070-840 18 44	Syréngatan 3	231 53	TRELLEBORG	gote.lindberg@outlook.com
Västervik	Åke Revelj	070-336 07 16	Hornsvägen 15 M	593 54	VÄSTERVIK	akerevelj@hotmail.com
Växjö	Sten Svensson	0470-811 74	G:a Teleborgsvägen 12	352 55	VÄXJÖ	leifcarlsson41@hotmail.com

Region Väst

Representanter i förbundsstyrelsen: Lars Linde och Lars-Erik Uhlegård.

Göteborg	Lars-Erik Uhlegård	0723-97 21 86	Frejagatan 6	431 44	MÖLNDAL	lars-erik@uhlegard.se
Föreningslokal:	Marinstugan	031-29 07 23	Örlogsvägen 6, Nya Varvet.	426 71	V.FRÖLUNDA	flottansmangoteborg@telia.com
Halmstad	Kjell Jönsson	070-393 02 93	Norra vägen 21	302 32	HALMSTAD	jonssonkjell44@gmail.com
Föreningslokal:	Marinstugan	035-10 84 22	Dragvägen	302 90	HALMSTAD	halmstad@flottansman.se
Jönköping	Måns Suneson	0706-372 106	Bergstigen 3	564 32	BANKERYD	mans.suneson@telia.com
Karlstad-Värmland	Ulf Sjödén	076-266 05 16	Lerboda Framnäs	665 93	KIL	ulf.h.sjoden@tele2.se
Lysekil	Jackie Lindeback	070-368 33 60	Dalskogen 169	453 41	LYSEKIL	jackie.lindeback@gmail.com
Varberg	Göran Andersson	070-370 18 88	Anders Petters gata 6	432 54	VARBERG	elg07@telia.com
Föreningslokal:	Gamla tullhuset	070-391 04 26	Otto Torelles gata 3	432 44	VARBERG.	
Ängelholm	Lars Linde	072-200 17 01	Lupingatan 9	262 62	ÄNGELHOLM	
Föreningslokal:	Flottans Män	0768-49 48 61.	Östergatan 89	262 00	ÄNGELHOLM.	

Vid definitiv eftersändning
återsänds försändelsen till:
FLOTTANS MÄN
Teatergatan 3,
111 48 STOCKHOLM

Sångarlaget från Flottans Män i Västervik var också delaktiga i underhållningen

Tallinks representant, Reit Fridh tar mot bordsstandar från arrangörerna Mats Andersson Sundsvall och Tommy Lindqvist Härnösand

Riksårsmötet 2016

Foto Ulla och Olle Melin

*Jean Sibeliusmonumentet i
Helsingfors*

*Taubesällskapet från Sundsvall underhöll vid
båda kvällarnas mingel*

*Under den guidade turen besöktes bl.a. Jean
Sibeliusmonumentet*

*Kanslichefen Lennart Bresell tackas
av förbundsordförande*